სოციალ-დემოკრატიული მუშათა კავშირი

კავკასიის ენერგეტიკული ... ქალაქ ...

კვირა, 1 სექტემბერი 1918 წ.

ქართველი მუშა

ფასი 40 კაპ.

გაზეთი დიაბ: 1 თვით 9 მანეთი ცალკე ნომერი უველგან 40 კაპ. განცხადების ფასი, როგორც პირველ გვერდზე, ისე მეოთხეზე, პეტიტის სტრიქონი—1 მან. სამგლოვიარო განცხადება 15 მან. საჩქარო განცხადება უნდა მოტანილ იქნას არა უგვიანეს დილის 12 ს. ხელმოუწერელი წერილები არ იბეჭდება. დაუბეჭდავ საგაზეთო მასალას რედაქცია არ ინახავს, ავტორებს უკან ვერ დაუბრუნებს და ამის შესახებ არც მიწერ-მოწერას კისრულობს.

ხელის მომწერლებმა ფული შემდეგ მისამართით უნდა გამოგზავნონ: Тифлисъ,—... ул. № 199. Редакція „Эртоба". სხვა აღრესით გამოგზავნილ ფულს რედაქცია ვერ მიიღებს.

რედაქციაში პირადათ მოლაპარაკება შეიძლება 10—12 საათამდე. რედაქციისა და კანტორის აღრესი: თფილისი, გოლოვინის პროსპექტი № 12. Тифлисъ, Головинскій проспектъ № 12).

ტელეფონი 16—62.

№ 186 ორგანო ამიერ-კავკასიის სოციალ-დემოკრატიულ მუშათა ორგანიზაციებისა № 186

ორმათ დამწუხრებულნი მშობლები: ეგვიტო და ლუკა, ძმები: დიმიტრი და ლასა, რძალი ბაბილინა, დები: ევდოკია და კატო, ძმის შვილები: პატკუ ლია და ნინო ყლენტები და სიძე ილიკო მგალობლიშვილი ვაუწყებთ ნათესავებს, მეგობრებს და ამხანაგებს, რომ 8 სექტემბერს, კვირას, 12 საათზე (ახ. სტ.) ს. ჯვარცხმაში (გურია) ჯვარცხმა-ღვთაების ეკლესიაში გადახდილი იქნება ორმოცი დღის წირვა და პანაშვიდი ახალგაზრდა თავდადებულ მებრძოლის

ვანო ყლენტის (ქოროშვილის)

სულის მოსახსენებლათ.

გაზეთ „ერთობის" ასოთამწყობნი ღრმა მწუხარებით აუწყებენ ამხანაგებს, რომ სოხუმის ოლქში ოსმალთა ჩეტნიკებთან შეტაკების დროს გმირულათ დაიღუპა ჩვენი გაზეთის ყოფილი ასოთამწყობი და თფილისის მუშათა და ჯარისკაცთა საგანგებო რაზმის წევრი ამხანაგი

გიორგი ნიკოს ძე სურგულაძე.

თფილისის ბეჭდვითი საქმის მუშათა პროფესიონალური კავშირის გამგეობა მწუხარებით აუწყებს თავის წევრებს, რომ სოხუმის ოლქში ოსმალთა ჩეტნიკებთან შეტაკების დროს გმირულათ დაიღუპა ყოფილი გამგეობის წევრი ამხანაგი

გიორგი ნიკოს ძე სურგულაძე.

ხაშურის კოოპერატიული საზოგადოების „ცხოვრება"-ს გამგეობა და მოსამსახურენი განუსაზღვრელი მწუხარებით აუწყებენ ამხანაგებს გამგეობის წევრის ამხანაგ

ეგნატე მაქსიმეს ძე ჯიგლაძის

უდროოთ გარდაცვალებას, რომელიც მოხდა მგზავრობის დროს მიმდინარე წლის 27 მარიამობისთვეს. (2—2)

ერთა თვითგამორკვევის პრინციპი

ერთა თვითგამორკვევის პრინციპი მიერ-კავკასიის რუსთა ცრუ სოციალისტებმა აბსურდამდე მიიყვანეს. იგი სავსებით გააყალბეს მათ. მდგომარეობა ქმნის შეგნებას და ეს ბრძნული, ისტორიული ჭეშმარიტება ადგილობრივმა უცხო ტომის ფანატიკოსი სოციალისტებმა ზედმიწევნით გამამართლეს.

მათ არსებითად არ შეუძლიათ გაითვალწინონ სხვადასხვა ეროვნებათა თვითგამორკვევის უფლება და ამ დიად საკითხს ბიუროკრატიული და პირადი სარგებლობის თვალსაზრისით აშუქებენ.

კითხვის მეცნიერულათ გარკვევა, მისი საჭიროების აღიარება მათ არ შეუძლიათ და ყველაფერს ადგილებისა და ჯამაგირების მიღების თვალით უყურებენ.

მარქსისტებისათვის რუსს სოციალისტ-რევოლიუციონერების ასეთი სულისკვეთება გასაგებია. მათ ობიექტიურ მსჯელობაში ჩვენ არას დროს არ ვყოფილვართ დარწმუნებული და მუდამ ეჭვს თვალით ვუცქეროდით.

სოციალ-დემოკრატია ინტერნაციონალური და დემოკრატიული პარტიაა. მთელი საუკუნის განმავლობაში ის ამ ნიადაგზე დგას. ფართო დემოკრატიის პოლიტიკურსა და სოციალურ მოთხოვნილებათა შორის ერთა თვითგამორკვევას დიდი ადგილი იუჭირავს. ამ საკითხს დღევანდელ პირობებში გადაჭრა ს. დ. პარტიას აუცილებელ საჭიროებათ მიაჩნია და მას დროს და გარემოებას მიხედვით განხორციელებს. ამ გზას ჩვენ ვერ ავსცდებით და ისე ვერ მივაღწევთ იმ სანეტარო ურთიერთობას, რომელსაც სოციალიზმს ვუწოდებთ.

ყველა ერის დემოკრატია კი, განსაკუთრებით წვრილი ერისა, მოითხოვს ისეთ პოლიტიკურსა და საზოგადოებრივ ფორმას, სადაც მას საშუალება მქნებ ყველა სახელმწიფოებრივ და საზოგადოებრივ დაწესებულებაში თავის მშობლიურ ენაზე მოისმინოს სამართალი, მშობლიურ ენაზე მიიღოს სწავლა-განათლება და დადგეს საკუთარ ფეხზე.

პატარა ერის ასეთ უფლებას უარყოფს და გმობს დიდი ერის ბურჟუაზიული კლასების მათი იდეოლოგები. ამ შემთხვევაში ინტელიგენცია, როგორც ასეთი, ჯეროვან როლს თამაშობს და ამა თუ იმ საზოგადოებრივი პოლიტიკის მომხრე თუ მოწინააღმდეგედ გამოდის.

ჩვენ არ ვიტყვით, რომ ყველა ინტელიგენტები ბურჟუაზიის იდეოლოგიის მომხრე-მოსარჩლე იყვნენ. მათ შორის არიან „თეთრი ყვავები" და დემოკრატიის გულწრფილ დამცველებათ გამოდიან. ინტელიგენცია, როგორც ასეთი, არ წარმოადგენს განსაზღვრულ საზოგადოებრივ კლასს, განსაზღვრულ ეკონომიურ და პოლიტიკურ კატეგორიას. იგი, როგორც გონებით მომუშავე საზოგადოებრივი ჯგუფი, ამა თუ იმ პოლიტიკურ მიმდინარეობას ემხრობა და თავის პოლიტიკურ რწმენა-შეხედულებას პირადული თვალსაზრისით უცქერის.

ხშირათ გაგვიგონია, რომ რუსეთის ინტელიგენცია მუდამ და ყოველთვის სოციალისტურია და იგი ამ შეხედულებას არ ღალატობსო. რუსეთის ინტელიგენციის ასეთი დახასიათება მეტად ყალბი და შეცდომარია. იგი სინამდვილეს არ შეეფერება, გონებრივათ მომუშავე რუსეთის ინტელიგენტური ძალები თავისი სოციალური და ეკონომიური მგომარეობით არსებითად არ განირჩევა ევროპის ინტელიგენციისაგან. როგორც იქ, ისე რუსეთში, გონებით მომუშავე კლასი, თუ შეიძლება ასე ითქვას, ჩვეულებრივ საზოგადოების იმ კლასს ემხრობა, რომელიც მას ნივთიერათ ასარგებლებს. გერმანიის აკადემიურათ განათლებული ინტელიგენტები და საზოგადოთ გონებით მომუშავენი გერმანიის იმპერიალისტების მომხრე მოსარჩლენი არიან და ასეთ პოლიტიკაში ხედავენ თავიანთ ეკონომიური და სოციალური მდგომარეობის განმტკიცებას. ამიტომაც არის, რომ ისინი გერმანიის დაპყრობით პოლიტიკის საუკეთესო დამცველებათ გამოდიან. მაზრების გაფართოვება, ახალი ახალშენების შეძენა მათი მისწრაფების საგანს შეადგენს.

რუსეთის ინტელიგენცია ამ მხრივ უფრო უკეთეს პირობებში იყო. მას მფარველობდა ბიუროკრატიული მთავრობა. მთელი საუკუნის განმავლობაში ეს მთავრობა აუარებელ ტერიტორიებს იპყრობდა. რუსეთის იმპერიალიზმი ჩვეულებრივ პოლიტიკური ხასიათისა იყო და ყველგან, სადაც შეეიდოდა, ადგილობრივ ერებს თვით გამორკვევის უფლებას უბაგდა. სასამართლოში, სკოლაში, საზოგადოებრივ დაწესებულებებში ყველგან თოფ-იარაღით რუსულ ენას აბატონებდა.

ამ შემთხვევაში ინტელიგენცია დიდ სამსახურს უწევდა მთავრობას. ბიუროკრიტიულ არმიის უმთავრეს მომუშავეთ ინტელიგენცია შეადგენდა. ინტელიგენტთა შორის უმუშევრათ დარჩენილთ ვერ ნახავდით. მათ მოქმედების ფართო ასპარეზი ქონდათ გადაშლილი.

მაგრამ რევოლიუციამ და ომმა რუსეთის ინტელიგენტებს ასეთი პრივილეგია წაართვა. მრავალ განაპირა ადგილები დამოუკიდებელი გახდა. ეჭვს გარეშეა, პოლიტიკური და სოციალური თავისუფლება საზოგადოებრივი დაწესებულების ნაციონალიზაციაში გამოიხატა და ყველგან ადგილობრივ ენებზე გაჩაღდა საქმის წარმოება.

საქმეთა ადგილობრივ ენებზე წარმოებამ რუსის მრავალი მოხელეები ენის უცოდინარობის გამო უადგილოთ დასტოვა. ამიტომაა, რომ ისინი ასე გააფთრებით იბრძვიან ერთა თვითგამორკვევის წინააღმდეგ. ახლა მათ მთლად აიხადეს სოციალისტური ნიღაბი და წმინდა ბიუროკრატიული სახით მოგვევლინენ.

ჩვენთვის ერთა თვითგამორკვევა წმინდა დემოკრატიული საკითხია და ნურას უკაცრავად, თუ სოციალისტების სამოსელში გახვეულ ბიუროკრატებს ანგარიშს არ ვუწევთ!

პრესა

საკვირველი ხალხია ადგილობრივი ესერები. ერთსა და იმავე დროს კიდეც ებრძვიან ისინი დამოუკიდებელ საქართველოს, კიდეც სწერენ სხვადასხვა რეცეპტებს, თუ როგორ შეიძლება საქართველოს რესპუბლიკის საუკეთესოდ მოწყობა.

საქმე თუ კარგად ვერ მიდის, „ტრუდოვოე ზნამია"-ს სიტყვით, მცირედი ბრალი არ მიუძღვის ამაში ნაციონალიზაციის ექსცესებს. შემდეგ—პროტექციონიზმს.

„ჩვენ დავინახეთ,—სწერს გაზეთი—პროტექციონიზმის პრინციპის ცხოვრებაში გატარებით თუ როგორ ხდება სამეურნეო, სავაჭრო და სამრეწველო დარგების მონოპოლიზაცია. საიდუმლოთ იცემა კონცესიები სახალხო მეურნეობის თვალსაჩინო დარგებიდან, ჰყიდიან პირველ საჭიროების შემონახულ ნივთებს, აძლევენ იჯარით საზოგადო ხასიათის მოწყობილ ადგილებს. ყველაფერი ეს ხდება თითქმის ყოველ დღე, ქვეყნის დასანახად და იწვევს მცხოვრებთა სამართლიან საყვედურს. აშკარად ლაპარაკობენ, რომ ძველი „ჩინოვნიკების" დროსაც კი უკეთესად იყო საქმეო. ამ არა ნორმალურ მოვლენაში იმალება დემოკრატიული ქვეყნისთვის სერიოზული საფრთხე".

რაც სთქვეს და ვერ დაასაბუთეს ამას წინეთ ეროვნულმა დემოკრატებმა ეროვნულ საბჭოში, იმასვე იმეორებენ ახლა ესერები. ესერების ნათქვამს შემდეგ, ალბად, გაიმეორებენ ეროვნული დემოკრატები!

ზემო მოყვანილი „სერიოზული საფრთხე", რომლის შესახებაც სწერს „ტრუდოვოე ზნამია", ჩვენ მაინც ვერ გაგვიგია როგორი მოვლენაა რუსი ესერებისთვის—სასიხარულო თუ საშფოთარო?

არ არის დამაკმაყოფილებელი ესერების პასუხი, თითქოს მათთვის ერთნაირის ღირსების იყოს ბალშევიკების ბატონობა იქნება თუ მენშევიკების. ეს შეიძლება რუსეთში მართლაც აგრე იყოს, მაგრამ ჩვენში სულ სხვაა. აქ ბალშევიკების ბატონობა ნიშნავს ადგილობრივი რესპუბლიკების დანგრევას. და რუსეთის ყაიდაზე ბალშევიკური „სოვდეპების" მოწყობას.

მენშევიკების ბატონობა კი ამის საწინააღმდეგო პოზიციაა. რუს ესერებს, როგორც უაღრეს „რევოლიუციონერებს" „სოვდეპები" მოსწონთ იმიტომ, რომ ბალშევიკები ამ დაწესებულებათა საშვალებით დანგრეულ რუსეთს თითქოს თავს უყრიან. ამ შემთხვევაში ბალშევიკებთან არიან არა თუ ესერები, არამედ—კადეტებიც კი არიან!

რაც შეეხება ესერების განცხადებას, თითქოს ჩვენ რაღაც შორეულ შიშს ვგრძნობდეთ ბალშევიზმისას, ეს სიმართლეს არ შეესაბამება.

ბალშევიზმი ჩვენში მუდამ უდღეური მოვლენა იყო; ამ უკანასკნელ ხანებში ის ხომ სრულიად დასამარდა. ბალშევიზმის ახლა „მოსვლაზე" ლაპარაკი იგივეა, რაც მკვდრეთით აღდგომაზე მასლაათი.

ეროვნული

(დასასრული).

5) **ერობის ბიუჯეტი.**

(ა, საერობო ბეგარა, ბ, ერობის შემოსავლის წყაროები, გ, გადასახადების სახე; დ, საერობო თანხები და სესხი).

როგორც წინა მიმოხილვადან დავინახეთ ჩვენი დღევანდელი ერობა წმინდა სახალხო დაწესებულებაა. საერობო საქმეები ერთიანად ადგილობრივი ხალხის ცხოვრების კეთილად მოწყობას ემსახურება. ერობის სამოქმედო ფარგალი ადგილობრივი საჭიროების სამსახურია. აქედან, ცხადია, დასკვნაც შესაფერი უნდა გამოვიყვანოთ ე. ი. ერობა და საერობო დაწესებულებათა შენახვას თვით ხალხი უნდა კისრულობდეს.

ანნაირად, ერობა უნდა შევინახოთ თვითონ ჩვენ, ვინაიდან ისინი ჩვენი ინტერესების სასამსახურო გაჩენილი ორგანიზაციებია. ძველ ერობასაც ხალხი ინახავდა, მაგრამ თვითმპყრობელობის დროს საერობო გადასახადის სისტემაც ისეთი უვარგისი და ხალხის საწინააღმდეგო იყო, როგორც მთელი სახელმწიფოს. თუ მაშინ მთელი გადასახადი პირდაპირი თუ არა პირდაპირი აწყებოდა ხალხს—დემოკრატიას, დღეს ამის მაგიერ როგორც სახელმწიფოში ისე ერობაში იქნება შემოღებული პროგრესიული გადასახადი შემოსავლისა და ქონების კვალობასთან შესადარათ. ეს ერთი დემოკრატიის დამცველი პირობაა. მეორე პირობა იმაში მდგომარეობს, რომ ეს ფულები უსათუოდ დაიხარჯება თვით ხალხის, დემოკრატიის სასარგებლოთ. ამის თავმდებია თვით ის ერობის ხმოსნები და დამფუძნებელი კრების თუ რესპუბლიკის დეპუტატები, რომლებიც არჩეული იქნებიან თვით ხალხის მიერ.

ერობის გადასახადის სახე დამოკიდებულია მისი ვალდებულობისაგან. ერობა ემსახურება ადგილობრივ და საერთო საჭიროებას. ამიტომ გადასახადიც უნდა იქნას შემოღებული ადგილობრივი, რომელიც იქვე გაიხარჯება და საერთო, რომელიც გაიგზავნება სხვა მოზიარე დაწესებულებებში—ამგვარსავე ერობაში. ადგილობრივი ხასიათის ხარჯებათ უნდა ვიგულისხმოთ ყველა ის ხარჯები, რომლებიც იქნებიან საჭირო ერობის ორგანიზაციისა და საერობო დაწესებულებათა შესანახად. სახელმწიფოს ერობის გამგეობა და კანცელარია—მილიცია და ყველა ის ხარჯები, რომელნიც ამ ერობის კეთილმოწყობილებაზე, საავათმყოფოზე, გზების და ხიდების გაკეთებაზე, ქაობების გაშრობაზე—ადგილობრივთან, სამეურნეო იარაღების შეძენაზე და სხვა-დასხვა—საერთო გადასახადით უნდა ინახებოდეს ასეთივე საერთო ორგან. კეთდებოდეს საერთო ხასიათის საქმეები სახელმწიფოსტა, საერთო საჭიროების გზები და ხიდეები, ტელეფონები, საავათმყოფოები და სხვა... ავიღოთ მაგალითად გზები ორ ნაირია: სასოფლო და სამაზრო, პირველი წვრილი ერთეულის ფარგალში, მეორე სამაზრო ერობის ფარგალში. პირველის მოწყობა წვრილი ერთეულის საქმეა, მეორე უნდა მოაწყოს სამაზრო ერობამ, ამიტომ პირველი შევა წვრილი ერთეულის სასოფლო ერობის ნუსხაში, მეორე კი სამაზროს ხარჯთაღრიცხვაში. პირველ ხანებში წვრილი ერთეული საავათმყოფოს ვერ შეინახავს, ამიტომ ის უნდა დაკმაყოფილდეს სამკურნალო პუნქტებით. საავათმყოფოს გამართავს სამაზრო ერობა ან და რამდენიმე სასოფლო ერობა საზიაროთ. ასეთივე მდგომარეობაშია სკოლის საქმე—ნუსხებიც ამასთან შეფარდებით შედგება. ძველათ იყო ასეთი ბეგარა: მამასახლისი ან ნაცვალი იწვევთა ხალხს, მხოლოდ გლეხობას, სახელმწიფო გზის საკეთებლათ. ასეთი ბეგარა ბატონ-ყმური ხნის ნაშთია და როგორც ასეთი საყოველთავოთ რომ იყოს, უნდა მოისპოს და შეიცვალოს გადასახადით.

საქართველოს რესპუბლიკის საერობო გადასახადს საფუძვლად უნდა დაედვას უძრავ-მოძრავი ქონებათა ღირებულების და განსაკუთრებით შემოსავლის რაოდენობა და ამის კვალობაზე უნდა იქნას განაწილებული გადასახადი. თანახმად ამ ძირითადი პრინციპისა სულადობაზე თანასწორი გადასახადის დაწესება როგორც ანტიდემოკრატიული ზომა საქართველოს რესპუბლიკის მიერ უარყოფილ უნდა იქმნას. ვიმეორებთ გადასახადი უნდა დაწესდეს შემოსავლის კვალობაზე. გარდა ამისა ჩვენი ერობის შემოსავლის წყაროებს უნდა შეადგენდეს: საერობო დაწესებულებათა გადასახადი. მაგალითად სწავლის ფული, გასასინჯი და სამკურნალო გადასახადი—იჯარის ფული. საერობო მოწყობილებათა სარგებლობისათვის დაწესებული გადასახადი გზის ხიდების და სხვა მოწყობილებაზე დაწესებული გადასახადი, საქონლის ბაჟი და სხვა მრავალი..

რადგანაც ვიცით, რომ ყოველი გროში გადამხდელის ჯიბიდან ამოღებული მასვე უბრუნდება უკან გაასკეცებულათ საზოგადო კეთილ მოწყობილების სახით, ამიტომ გადასახადების დაწესებაში ჩვენ ხელი არ უნდა შეეიბორკოთ, ჩვენ უნდა მივცეთ ერობას საარსებო და კეთილად მოსაწყობი საღსარი, მაშინ გვექნება უფლება კიდევაც მოვსთხოვოთ მას საქმის გაკეთება.—ამ წყაროებს გარდა ერობას შეუძლია მიიღოს შემოწირულებანი და აიღოს სესხი.

სესხი უსათუოდ უნდა დაიხარჯოს ისეთს საქმეზე, რომელიც გაუჩენს ერობას შემოსავლის მუდმივ წყაროს, მხოლოდ ამ შემთხვევაშია ის დასაშვები და სასარგებლო. გარდა ამისა მსგავსად საქალაქო საზოგადო ბანკებისა ერობას უნდა მიეცეს უფლება დაიარსონ საერობო ბანკები საგირავნო ოპერაციების უფლებით. ამ ბანკის მთელი მოგება უნდა იყოს ერობის ხელში და მოსაგებითაც ის უნდა სარგებლობდეს. ამ ბანკების ალაგი შეიძლება დაიჭირონ წვრილი კრედიტის აღმანაგობებმა—განსაკუთრებით პირველ ხანებში ფართე ფინანსიური დახმარება უნდა გაუწიოს ერობას აგრეთვე მთავრობამ.

ვ. ღ.

საქართველოს ეროვნული საბჭო

30 აგვისტოს სხდომა.

თავმჯდომარეობს **ი. ბარათაშვილი,** მდივანი კითხულობს დღის წესრიგს.

შ. მიქელაძე აცხადებს, რომ სამანდატო კომისიამ ვერ მოასწრო ეროვნულ უმცირესობათა შესახებ კანონ-პროექტის განხილვა და შესწორება; ის მოითხოვს ეს კანონ-პროექტი მოხსნილ იქნას დღის წესრიგიდგან და სამანდატო კომისიას მიეცეს კიდევ ერთი კვირის ვადა.

კანონ-პროექტი ეროვნულ საბჭოს სტენოგრაფიულ ოქმების შემდგენელთა ჯამაგირის გათანასწორების შესახებ.

მომხ. **ა. ასათიანი.** 12 ივლისს მიმდინარე წლისა ეროვნულმა საბჭომ დაამტკიცა ეროვნული საბჭოს კანცელიარიის ხარჯთ-აღრიცხვა, რომლის ძალით ეროვნულ საბჭოს სტენოგრაფიული ოქმების შემდგენელთ უნდა მისცემოდათ: უფროსს—700 მ., უმცროსს—500 მ. ახლა კი შემოვიდა კანონ-პროექტი მათი ჯამაგირების გათანასწორების შესახებ. ამისათვის, უნდა აღინიშნოს, რომ ახალი კრედიტი საჭირო არ იქნება. მუხლობრივ განხილვის შემდეგ საბჭომ კანონ-პროექტი უკამათოდ მიიღო.

კანონ-პროექტი ქ. ჭიათურის სახარგებლოთ შავ-ქვაზე არსებულ გადასახადის გადიდების შესახებ.

ა. ასათიანის მოხსენების შემდეგ საბჭომ მიიღო ეს კანონ-პროექტი, რომელიც ორი მუხლისაგან შესდგება: 1) ჭიათურის თვითმართველობას მიეცეს უფლება გაადიდოს არსებული საფუთო გადასახადი ნახევარი კაპეიკით და შემოიღოს ნახევარი კაპეიკის მაგვარად ერთი კაპეიკი ჭიათურის რკინის გზის სადგურში ვაგონზე დატვირთულ შავი ქვის ყოველ ფუთზე. 2) ეს კანონი ძალაში შედის დღიდან მისი მიღებისა ეროვნულ საბჭოს მიერ.

კანონ-პროექტი სამრეწველო ნახირზე არსებული გადასახადის გადიდების შესახებ.

იას. ლორთქიფანიძის მოხსენების შემდეგ საბჭომ მიიღო წარმოდგენილი კანონ-პროექტი, რომელიც ამბობს: 1. შემოღებულ იქნას ერთი წლის ვადით ამა წლის 1 ივლისიდან, ვიდრე 1919 წლის 30 ივნისამდე ახალი ნორმალური შეფასება სამრეწველო ნახირისა საპროცენტო გადასახადების მოსაკრებად, თანახმად 1178 მუხ. სამედიცინო-საპოლიციო წესდებისა XIII ტომ. კანონთა კრებულისა შემდეგი ნუსხით: ჩრდილოეთ-კავკასიიდან მორეკილი მსხვილი რქოსანი მალოროსიული ჯიშისა: ხარი—326 მან., ფური—250 მანეთი ჯოგი, მორეკილი სპარსეთ ოსმალეთიდან, ანუ ადგილობრივი ჯიშისა: ხარი—200 მან., ფური—150 მან., ღორი—160 მან. და სხვ. 2 მუხ. თანახმად ამ კანონის 1 მუხლში მოყვანილ წესდების 1178 მუხლისა უნდა გადახდეს ორი პროცენტი ნორმალურ შეფასებისა მოწიფულ მხვილ რქოსან ხვადაგისა, კამეჩისა და ღორებისა, ხოლო ერთი პროცენტი ნორმალურ შეფასებისა ხბოებისა, ცხვრებისა და თხებისა. აღნიშნულ გადასახადის მოკრება უნდა მოხდეს 1 ივლისიდან".

კანონ-პროექტი „განათლების" საზოგადოების თამარ მეფის სახელობის ქალთა საოსტატო სემინარიის მთავრობის გამგებლობაში მიღების შესახებ.

მომხსენებელია **ნ. ციცაძე.** ჩვენ არ მოგვეპოვება საკმაოდ მომზადებულ მასწავლებელთა რიცხვი. საჭიროა ამ გარემობას მთავრობამ ყურადღება მიაქციოს. საქართველოს ტერიტორიაზე მთავრობას არა აქვს არც ერთი საპედაგოგიო სასწავლებელი, სადაც შეიძლებოდეს ქალთა მომზადება სახ. სკოლ. მასწავლებლებად. არსებული საპედაგოგიო სასწავლებლები ყველა სავაჟოა. ქალები პედაგოგიურ სფეროში დიდ როლს ასრულებდენ წარსულში და მომავალშიც მოუხდებათ ასრულება. ამიტომ საჭიროება ქალთა საოსტატო სემინარიისა დიდია და განათლების სამინისტროც პირველ რიგზე აყენებს ამგვარ სკოლის შექმნას. მაგრამ, ვინაიდან დღევანდელს პირობებში ახალი სკოლის გახსნა მეტად ძნელია და არც მოკლე ხანში მოხერხდება, უნდა ვეძიოთ სადმე თუ არსებობს კერძო სასწავლებელი და ის ამ მიზნებისათვის გამოვიყენოთ. „განათლების" საზოგადოებამ შუამდგომლობა აღძა სამინისტროს წინაშე ქალთა საოსტატო სემინარიის სახელმწიფო სასწავლებლად ცნობის შესახებ. განათლების სამინისტრო სიხარულით მიეგება ამას, რადგანაც „განათლების" საზოგადოება იმ თავითვე ქართულად აწარმოებდა თავის სკოლაში სწავლა აღზრდის საქმეს და ამ მხრივ თვალსაჩინო წარმატებაც გამოიჩინა, გაითვალისწინა სამინისტრომ აგრეთვე ის გარემოებაც, რომ სასწავლებელს უკვე 2 სემინარიული კლასი აქვს, მაშასადამე 2 წლის შემდეგ სრული ქართული სემინარია გვექნება, სკოლა მასწავლებელთა მხრითაც უზრუნველყოფილია. შემდეგ მომხსენებელი კითხულობს შტატებს და ამბობს, რომ ამ შტატების შესახებ საფინანსო კომისიამ აცნობა განათლების სამინისტროს, რომ ეს ძლიერ ცოტაა დღევანდელ პირობებში და გამოსთქვა კომისიამ აგრეთვე სურვილი, ყველა ტიპის სკოლის მასწავლებელთა ჯამაგირების მომატების შესახებ.

არ. მამულაიშვილი. მოგეხსენებათ, რომ სამღვთო სჯულის სწავლება აღიარებულ იქნა არა სავალდებულოდ, ამიტომ ამ შტატებიდან უნდა ამოიშალოს სამღვთო სჯულის მასწავლებლის ჯამაგირები.

ნ. ციწცაძე. კომისია ამ წინადადებას ფორმალური მოსაზრებით არ დაეთანხმება, არსებობს შტატები, სამღვთო სჯულის ანტიკანონმდებლობითი გზით ჯერ არ ამორიცხულა. არსებითად კომისიაც იმ აზრისაა, რომ სამღვთო რჯულის მასწავლებლის შტატები ამოშლილ იქნას ყველა ხარჯთაღრიცხვებიდან. ახლო მომავალში გამოიცემა საერთო კანონი ამის შესახებ და მაშინ ეს საკითხი თავისთავად გადაწყდება.

საბჭომ ხმის უმრავლესობით მიიღო სოც.-დემოკრატიული ფრაქციის წინადადება: ამოშლილ იქნას სემინარიის შტატებიდან სამღვთო სჯულის მასწავლებლის ჯამაგირები. საბჭომ მიიღო აგრეთვე მუხლობრივ განხილვის შემდეგ მთელი კანონ-პროექტი.

კანონ-პროექტი სამასწავლებლო ინსტიტუტის და სემინარიების გაერთიანების შესახებ.

ბრძანებულია **ნ. ციციშვილი** (ს. დ.) ჩვენს რესპუბლიკაში არსებობს ერთი სამასწავლებლო ინსტიტუტი და სამი სემინარია: გორში, ხონში და სოხუმში. ამ სასწავლებელთა შორის თფილისის სამასწავლებლო ინსტიტუტი განსაკუთრებულ პირობებში იმყოფებოდა იმ პოლიტიკის მეოხებით, რომელსაც აქ რუსული ბიუროკრატიზმი აწარმოებდა. ამ პოლიტიკის წყალობით უკანასკნელ ხანებში ამ სასწავლებელში ქართველი მოწაფეები მხოლოდ 5 პროც. შეადგენდა. არა ჩვეულებრივათ მატულობდა ჩრდილოეთ-კავკასიიდან და განსაკუთრებით დონის ოლქისა და სამხრეთ რუსეთიდან ჩამოსულთა რიცხვი. წარსულ სამოსწავლო წლიდან კი მდგომარეობა კვლავ ადგილ. მკვიდრთა სასარგებლოდ შეიცვალა, თუ წინეთ ადგილობრივ მკვიდრთა რიცხვი ძლივს მთელი მოწაფეთა 5 პროც. უდრიდა, ახლა უკვე 35 პროცენტამდე ავიდა, აშის გამო მიმდინარე 1918 წლის 9 თებერვალს ამიერ-კავკასიის კომისარიატის განკარგულებით ამ სასწავლებელთან გაიხსნა ეროვნული განყოფილებანი; ქართული და სომხური; თუმცა უკანასკნელში მოწაფეთა რიცხვი ჩვეულებრივ მეტად მცირე იყო: ეს შეიძლება იმითი აიხსნას, რომ სომხებს აქვთ თავისი საკუთარი სემინარიები სახალხო სკოლების მასწავლებელთა მოსამზადებლათ. მომავალ სამოსწავლო წლიდან ინსტიტუტის მდგომარეობა მოწაფეთა შემადგენლობის მხრივ შემდეგის სახით გვეხატება. 1 კლასში საქართველოს დამოუკიდებლობის გამოცხადების შემდგომ რუსეთიდან არც ერთი მოწაფე არ მოვა, არც ადგილობრივ რუსთაგან შემოვა ვინმე ამავე მიზეზის გამო, მე-II და მე-III კლასშიაც არ უნდა მოველოდეთ რუს მოწაფეთა დაგროვებას, რაც შეეხება მე III კლასის მოწაფეთ, სამინისტრომ მათ, თანახმად თხოვნისა ნება დართო სექტემბერში გამოიცადონ და მიიღონ გასათავებელი მოწმობები. ამ რიგათ ჩვენი ინსტიტუტი მომავალ სამოსწავლო წლიდან რუს მოწაფეთაგან სავსებით თავისუფალი უნდა ვიგულოთ; ამიერ-კავკასიის სხვა მკვიდრნი ამ სასწავლებელს მაინც არ ეტანებოდენ და ახალი პოლიტიკური მდგომარეობის შექმნის შემდგომ ეჭვს გარეშეა, არ მოისურვებენ შემოსვლას, მით უმეტეს, რომ თათართათვის სპეციალურად გახსნილია საოსტატო ინსტიტუტი ბაქოში.

რაც შეეხება საოსტატო სემინარიებს, ამ მხრივ აქ საქმე უფრო ადვილად ეწყობა: ხონის სემინარია უკვე მეორე წელია, რაც ფაქტიურად გაქართულებულია, როგორც მოწაფეთა ისე მასწავლებელთა მხრივ, შარშან არც ერთი რუს მოწაფე არ შესულა, და ვინც იყო, ისიც რუსეთში გადავიდა.

გორის სემინარიაში რამდენიმე განყოფილება არსებობს: ქართული, თათრული და რუსული, აგრეთვე სომხური, რუსული განყოფილება ზემოთ დასახელებულ მიზეზთა გამო ბუნებრივად დაიკეტება, თათრული განყოფილების არსებობას ეკარგება აზრი, ამიერ-კავკასიის დანაწილების შემდგომ, მით უმეტეს, რომ მათთვის განჯაშია საკუთარი სემინარია გახსნილი, ხოლო სომეხთათვის—ერევანში. ამ რიგათ გორშიაც ბუნებრივია ქართული სემინარიის არსებობა.

სოხუმის სემინარიასთან არის ორი განყოფილება: ქართული და აფხაზური. ეს ასე უნდა დარჩეს. ამ რიგათ ოთხივე სასწავლებლების გაერთიანება მოწაფეთა შემადგენლობის მხრივ ბუნებრივად უტაკიენეულოდ ხდება, საჭიროა მხოლოდ ფორმალურად მისი დადასტურება. შემდეგ მომხსენებელი კითხულობს შტატებს და ამბობს, სამეცნიერო სკოლის შტატები თუ პირველ კანონიდან ამოვშალეთ, აქაც უნდა იქნას ამოშლილი.

შ. ყორუმიძე (ნ. დ.) წინააღმდეგია სამეცნიერო სკოლის შტატების გამორიცხვის.

გ. ლასხიშვილი (განთ. მინისტრი) მთავრობას პრინციპიალურად სამეცნიერო-სკოლის შტატების ამ კანონიდან ამოშლის საწინააღმდეგო არაფერი აქვს, მაგრამ, რადგანაც კანონი ამის შესახებ არ არსებობს, უბერხულია მისი კერძოთ ამ შემთხვევაში ამოშლა, თუმცა კომისარიატმა გამოსცა ამის შესახებ განკარგულება, მაგრამ მას კანონის ხასიათი არა აქვს, ჩვენ გვინდა საერთო კანონი შეიმუშაოთ ამის შესახებ და მაშინ ყველგან გავაუქმეთ ამ საგანს.

ა. მამულაიშვილი. ეჭვი არ არის, რომ კომისარიატის განკარგულება მთავრობამ მოიწონა და ამიტომ მას სავსებით კანონის ხასიათი აქვს. რადგანაც ჩვენ ვამტკიცებთ ახალ შტატებს იქ არავითარ მოსაზრებით არ შეიძლება შეტანილ იქნას სამეცნიერო-სკოლის შტატი, როგორც კერძო არა სავალდებულო საგნათ აღიარებულის.

დ. უზნაძე აღნიშნავს, რომ სამეცნიერო სკოლა თუმცა მოისპობა, როგორც სასწავლო საგანი, მაგრამ მის ადგილს რაღაც სხვა საგანი დაიჭერს, მაგ., ზნეობა. დასავლეთ ევროპაში ზნეობას დიდი ყურადღება აქვს მიქცეული სკოლებში და მომავალში ჩვენც უნდა მოვაწყოთ ზნეობის შესწავლის საქმე. ამ მოსაზრებით სოც. ფედერალისტთა ფრაქცია ფიქრობს, რომ ჯერ-ჯერობით დატოვებულ უნდა იქნას სამეცნიერო სკოლის შტატები.

ა. ლომათათიძე. ჩვენ უკვე მოგახსენეთ, რომ ჩვენ ამ საკითხს პრინციპიალურად უყურებთ. ბ. უზნაძის უმთავრესი მოსაზრება ის არის, რომ ახლა ამოვშლით, მაგრამ მომავალში სხვა რომელიმე საგანმა დაიკავოს და ამიტომ არ შეიძლება ამოშლაო. ჩემის აზრით ეს დაზვრილმანეობაა, თუ სხვა საგანი იქნება საჭირო, იმას შევიტანთ სასწავლო საგანთა რიცხვში თავის დროზე, ეხლა კი ჩვენ ვამბობთ: ვანხორციელებთ თუ არა პრინციპს—სინდისის თავისუფლებას? თუ ვანხორციელებთ, მაშინ საკითხია: არის თუ არა შემთხვევა ამისათვის? მე ვფიქრობ, რომ არის. ეს თუმცა დიდი საკითხი არ არის, მაგრამ საშვალება გვეძლევა სინდისის თავისუფლება შესაძლებლობის ფარგლებში განვახორციელოთ. აქ ბ. ქარუმიძემ ამაში პოლიტიკური საფრთხეც დაინახა, ის კითხულობს როგორ შეხვდება ამ დადგენილებას აფხაზეთის ხალხი? მე ვამბობ, რომ ჯანსაღი ნაწილი აფხაზებისა ისე შეხვდება ამას, როგორც საჭიროა. თუ მაინც და მაინც მშობლები მაჰმადიანები მოითხოვენ ამას, მაშინ ჩვენ საშვალება გვეძლევა დავაკმაყოფილოთ ისინი კომისარიატის განკარგულებაა, რომელიც ამბობს, რომ თუ 15 მშობელმა მოითხოვა ამ საგნის სწავლება, მაშინ უნდა სწარმოებდეს ამ საგანზე მეცადინეობაო. დასასრულ ორიოდე სიტყვა ფორმალური მოსაზრების შესახებ: ჩვენ როცა დამოუკიდებლობა გამოვ ცხადეთ, მაშინათვე აღვნიშნეთ, რომ ახალი კანონების გამოცემამდე დავიყრდნობით რუსეთში არსებულ კანონებზე და აგრეთვე ამიერ-კავკასიის კომისარიატის განკარგულებებზე. რუსეთის მთავრობამაც გამოსცა ამის შესახებ დეკრეტი. ასე რომ პრაქტიკულად, პრინციპიალურად და ფორმალურად ეს საკითხი დღეს უნდა გადაწყდეს.

შ ქარუმიძე ეკლესია სახელმწიფოებრივი ინსტიტუტია და სამეცნიერო სკოლის სწავლება დამოკიდებულია ამ ინსტიტუტთან. თუ თქვენ გადაწყვეტთ დღეს ამ საკითხს, მაშინ გამოდის, რომ მღვდლებს ბოიკოტს უცხადებთ. თუმცა გამოცემული იყო კანონი, მაგრამ სამეცნიერო სკოლის სწავლება არსად არ გაუქმებულა.

ნ. ციციშვილი. ჩვენ უკვე შევიტანეთ ქალთა სემინარიის შტატებში შესწორება ამის შესახებ და თუ ეხლა არ მივიღეთ, მაშინ ერთგვარი უხერხულობა იქნება. სკოლის და ეკლესიის დამოკიდებულების საკითხი უნდა გადაწყდეს ეკლესია და სახელმწიფოს დამოკიდებულების საკითხთან ერთად. უზნაძის წინადადება კი შორეული საკითხია და ამიტომ მისი მიღება შეუძლებელია.

საბჭომ სოც. დემ. წინადადება სამეცნიერო სკოლის ამოშლის შესახებ მიიღო.

—აკ. ს—უა.

(დასასრული იქნება).

დეპეშები

(ამიერ-კავკასიის დეპეშათა სააგენტო).

30 აგვისტო.

თფილისი. განჯიდან მიღებული ცნობებით ბოლშევიკების ცდა, მიმართული ბაქოში თავის ძალა-უფლების აღსადგენად და ინგლისელთა განსადევნად, რომელთა ჯარშიაც ბევრი რუს სომეხი იმყოფება, უნაყოფოდ ჩატარდა.

31 აგვისტო.

ბერლინი სამხედრო მოხსენება. დასავლეთის ფრონტი. კრონპრინც რუპრეხტის და გენ. ბოინას არმია. ხდება მოწინავე რაზმთა შეტაკებები ლისის ორივე მხარეს და სკარპის დასავლეთით. არრასის სამხრეთ აღმოსავლეთით ჩვენმა არტილერიამ ყუმბარები დაუშინა მოწინააღმდეგის ქვეითთა ჯარს და ჯავშნოსნებს. შუადღისას შარა-გზა არრას კამბრთან მოწინააღმდეგემ განაახლა იერიშები. გენდი-კურტის წინააღმდეგ მომართული იერიშები მოვიგერიეთ. დიდი ბრძოლის შემდეგ ფიენკურტი ჩვენ ხელახლა ავიღეთ. ხუთჯერ განმეორებული იერიშები მოწინააღმდეგისა სენ ლეჟერსა და მორთან უშედეგოდ დამთავრდა. პონტსენმარდსა და შავინის შუა მოწინააღმდეგე დილიდანვე წამოვიდა იერიშით. მონაწილეობას იღებდენ ფრანგთა და ამერიკელთა ჯარებიც. აქ მოწინააღმდეგე სასტიკად დამარცხდა. აუარებელი ჯავშნიანი მატარებლები ხელთ ჩვენ ეარდა. 72 ჯავშნოსანი დავხვრიტეთ. ტყვედ წამოვიყვანეთ ტყვეები 10 სხვადასხვა დივიზიებიდან.

ბერლინი. საღამოს სამხედრო მოხსენება. ინგლისელთა დიდი შემოტევა არრასის სამხრეთ აღმოსავლეთით უშედეგოდ დამთავრდა. სწარმოებს ბრძოლა ნუაიონის ჩრდილო აღმოსავლეთით და ელდეტთან.

პარიზი. სამხედრო მოხსენება. ფრანგთა ჯარებმა მოიგერიეს გერმანელთა იერიშები არხის აღმოსავლეთით. კალეკური, კაპკე და სერმეიზი ჩვენ ხელშია. წინ წავიწიეთ და ავიღეთ შეევილი და ნაპირი... (ამოშვებულია) ნუაიონის და მონტ სენ სიმონს რაიონებში ცხარე ბრძოლაა. ამ ბრძოლების დროს ჩვენ წამოვიყვანეთ მრავალი ტყვე. მდ. ენსის მარჯვენა მხარეზე ფრანგებმა აიღეს სოფ. შამპი. სუასონის ჩრდილოეთით ჩვენ ავიღეთ შავანი და კიუფფი. ბრძოლის ხაზი გადავიტანეთ კრუანის ნაპირებამდე.

სტამბული. სამხედრო მოხსენება. პალესტინის ფრონტი. ზღვის და მდ. იორდანის შუა ძლიერი საარტილერიო ბრძოლაა. მოწინააღმდეგე ღამე იერიშით წამოვიდა ჩვენ სადარაჯოზე. ჩვენ მოვიგერიეთ. ხელთ ჩაგვიგარდა რამოდენიმე ტყვე. ჩვენ ხაზზე მოწინააღმდეგის არტილერია ძლიერად ისროდა. დანარჩენ ფრონტებზე არავითარი ცვლილება არ მომხდარა.

მოსკოვი. ჩრდილ.-კავკასიის ფრონტი. საბჭოთა ჯარებმა აიღეს ეკატერინოდარი.

ახალი ამბები

მოხსენება. დღეს, 2 სექტემბერს, საღამოს 8 საათზე მე 6 სავაჟო გიმნაზიაში (უდელის ქ. № 3) ვლ. ახმეტელაშვილი გააკეთებს ქართულ ენაზე მოხსენებას გერმანიაში მოგზაურობის შესახებ.

სამეგრელოში ანარქიის ჩასაქრობათ გაემგზავრა სახალხო გვარდია კონიაშვილის მეთაურობით. მათთან გაემგზავრა ჯუღელი, დგებუაძე და მაისურაძე.

მთავრობის თავმჯდომარე ნოე ჟორდანია სოფელში გაემგზავრა. თავისი თანამდებობის ასრულება მიანდო სამხედრო მინისტრს გიორგაძეს.

ჰიმნთა შეჯიბრება. მთავრობის წარმომადგენლათ ჰიმნთა შეჯიბრების ჟიურში დაინიშნა ალ. ჩოჩია. (აბაშელი).

ქალაქის თავმა განკარგულება მოახდინა, რომ რესტორანებში აუქციონი არ ხდებოდეს, წინააღმდეგ შემთხვევაში რესტორანი დაიკეტება. აუქციონი ხდება საქველ-მოქმედო მიზნით და ისიც მხოლოდ ნებართვით.

თავის მოკვლა. 29 აგვისტოს, დილის 6 საათზე, ხუდადოვის ქუჩა № 50, თავი მოიკლა თამარა ჭელიძემ.

უცაბედი სიკვდილი. 29 აგვისტოს, საღამოს 4 საათზე უფროსი მილიციონერს ნიკ. ყიფიანს რევოლვერი გაუვარდა და თითონვე დაიჭრა. ის მიხეილის საავათმყოფოში გარდაიცვალა.

სასოფლო კომისიამ გაგზავნა შინაგან საქმეთა მინისტრთან მოლაპარაკებლათ მ. კლიმიაშვილი და გაგლოევი, რომ დუშეთის მაზრაში ადმინისტრაციის შედგენის დროს მთავრობამ მიაქციოს ყურადღება ადმინისტრაციაში არ მოხვდენ არა სასურველი პირები, როგორც ეს დღემდე ყოფილა.

ხაშურის სადგურის კონდუქტორები მწუხარებას გამოსთქვამენ ამხ. ე. გ. უნიბლაძის დაკარგვის გამო.

ხოლერა. უკანასკნელ დღეებში ქალაქის საავადმყოფოში მიიყვანეს სხვადასხვა უბნიდან 4 ხოლერიანი და 4 საეჭვო. მორჩა და გამოეწერა 7 კაცი. გარდაიცვალა 8. სულ იმყოფება 67 ხოლერიანი და 22 საეჭვო. მედიკო-სანიტარული განყოფილების ცნობით ხოლერით ავათ გახდომის გახშირება აიხსნება იმით, რომ ხოლერიანებს ხშირად მალავენ და ხოლერით გარდაცვლილებსაც პატრონები ჩუმად ასაფლავებენ.

გზათა მინისტრის განცხადება. მთავრობის დადგენილების თანახმად ჩამდამი რწმუნებულ სამინისტროსთან ვაარსებ კომისიას შტატს გარეშე დარჩენილ საქართველოს რკინის გზების მოსამსახურეების და მუშების საჩივრების განსახილველად. გზათა სამინისტროს წარმომადგენლად აღნიშნულ კომისიაში ვნიშნავ იურისკონსულტს კ. მიქელაძეს თავმჯდომარის მოვალეობის ასრულებით. თავმჯდომარის ამხანაგმთ ვნიშნავ ე. გ. ნინიძეს. კომისიის წევრებათ ინიშნებიან: არჩილ ჯაჯანაშვილი, ვასილ ბარბაქაძე, ანდრია ჭიაბრიშვილი, და ნესტორ ლეკვა. წინადადებას ვაძლევ კომისიის თავმჯდომარეს დაუყონებლივ შეუდგეს დაკისრებულ მოვალეობის შესრულებას.

გზათა მინისტრი ი. ნ. ლორთქიფანიძე.

ბათუმიდან ჩამოსულ ამხანაგს გამოჰყოლია შემდეგი დოკუმენტი. „მანიფესტი მის იმპერატორობის უდიდებულესობის სულთანის სამ ოლქის მცხოვრებლებს. ციხე სიმაგრები ყარსი, არტაანი, ლივანი და ბათუმი რომლებიც თანდათანობით იქნა შემოერთებული ჩვენი ბრწყინვალე წინაპრების მიერ, სახელდობრ სულთან სელიმ და სულთან სულეიმის მიერ, და რომელი ციხე სიმაგრეებიც სამი საუკუნის განმამავლობაში გვეპყრა ჩვენ, 1875 წლის ჩვენთვის საზიანო ომის შემდეგ გადავიდა მტრის ხელში. მას შემდეგ მე, როგორც ხალიფს და ისლამის მფარველს ყოველთვის მაგონდებოდა სამწუხარო და საეალო მდგომარეობა ზემოხსენებულ ოლქების მცხოვრებლებისა, რომელნიც მოწყვეტილნი იყვნენ სამშობლოს. ვმადლობთ ყოველს შემძლე ღმერთს, რომელმაც ისურვა და ხელახლათ შემოუერთა ეს ოლქები ჩვენ ოტომანის იმპერიას. თანახმად ბრესტ ლიტოვის ზავისა, რომელიც, შეკავარით ჩვენ რუსეთთან ჩვენი მოკავშირეებთან ერთად, სახელდობრ მათი უდიდებულესობის გერმანიის იმპერატორის, ავსტრიის მეფის და ბულგარეთის, ჩვენ მოვახდინეთ პოლიციტი და დიდის სიამოვნებით აღვნიშნავთ იმ სიმპატიას ჩვენ, რომელიც გამოიჩინა ჩვენდამი ამ ოლქებში მცხოვრებმა, როგორც მუსულმანებმა, ისე არა მუსულმანებმა. მას შემდეგ რაც თქვენი სურვილი ჩვენ სახელმწიფოსთან შეერთების შესახებ დადასტურებული იქნა თქვენ მიერ ამორჩეულ დელეგატებისგან და ამით თქვენ დაადასტურეთ თქვენი ჩვენდამი მისწრაფება, ჩვენ გადავწყვიტეთ გაცნობოთ ჩვენი სიხარული ამ მოვლენის გამო და გადაგიგზავნეთ აგრეთვე ჩვ. სალამო. [illegible] ვალებთ [illegible] მოერთების შესახებ, უბრძანეთ [illegible] მინისტრებს აწ განიხილონ თქვენი [illegible] ქები, როგორც ნაწილი ჩვენი იმპერ[illegible]ა და ამის და მიხედვით მოაწყონ [illegible] მინისტრატიულათ ეგ მხარე. მადლ[illegible] ვწირავთ ყოვლის შემძლე ღმერთს, [illegible] მიანაჭა მან ბედნიერება და კეთილდ[illegible]ობა ჩვენი იმპერიისა და ოტომანის ხა[illegible] აგისრულოთ ყოველივეს შემძლემ თ[illegible]ნი ყოველივე კეთილი სურვილები. ამ[illegible] მაჰმედ ვახ[illegible]ედინი.

შინაგან საქმეთა სამინისტ[illegible] მოწერილობა გაუგზავნა გუბერნიის მისარს, რომ აწყურის რაიონში, [illegible] ქართველი ჯარი იმყოფება, მოაწყოს [illegible] მინისტრაცია.

ტრამვაის ბილეთის ფასის მ[illegible]ტება. ქალაქის საბჭოს დადგენილ[illegible] 31 აგვისტოდან ტრამვაის ბილეთ[illegible] ღირება 45 კაპეიკათ 30 კაპეიკიანი [illegible] 50 კაპეიკიანი 75 კაპეიკათ.

პურის შესყიდვა გერმანელებ[illegible] მიერ. ქალაქის თავი გვატყობინებს, [illegible] გერმანელები კახეთში და ბორჩალ[illegible] მაზრაში ყიდულობენ პურს, იმ ფასე[illegible] მეტად, როგორიც დაწესებულია [illegible] შესასყიდავათ. ქალაქის გამგეობა სთ[illegible] მთავრობის თავმჯდომარეს რაიმე მო[illegible] პარაკება გამართოს ამის შესახებ [illegible] მანელებთან.

ქართული გიმნაზიის გახ[illegible] მთავრობის ნებართვით, ამა წლის [illegible] ენკენისთვიდან ყაზბეგის ქუჩაზე № [illegible] გაიხსნება ქართული გიმნაზია მო[illegible] დილ ქალ ვაჟთათვის (წლოვანება გა[illegible] საზღვრელია), რომელშიაც მეცადინ[illegible]ბა მოეწყობა საღამოობით. დაწვრილ[illegible]ბითი ცნობები მიიღება გიმნაზიის კ[illegible] ცელარიაში საღ. 6—8 საათამდე.

ავაზაკთა თავგასულობა. როგო[illegible] გადმოგვცემენ ამ უკანასკნელ დღეებ[illegible] ხოჯივანქის სასაფლაოზე, რამოდენ[illegible] შემთხვევა ყოფილა, რომ ავაზაკებს [illegible] უღიათ მიწიდან მიცვალებულნი და გ[illegible] ძარცვავთ.

ა რ ე ბ ე ბ ი.

რაჭა-ლეჩხუმელთა დამხმარე საზ. [illegible] მფუძნებელი კრება მოხდება დღეს, [illegible] ტემბრის 1-ს, დილის 10 ს. ს.-ფ. კ[illegible] ბის დარბაზში (ლორის-მელიქოეის ქ[illegible] ძველი სემინარიის შენობა). რაკიელ-ლ[illegible] ხმელეთ და ყველა თანამგრძნობთ [illegible] ორგანიზაციო კომისია სთხოვს უფ[illegible] ლათ დაესწრონ. განსახილველია საზ[illegible] წესდება და ანარჩევა გამგეობა.

— კვირას, 1 ენკენისთვეს, საღამოს [illegible] საათზე შესდგება საზოგადო კრება [illegible] თაჭალის რაიონის მუშათა კლუბის [illegible] მასახლისთა. ვთხოვთ ამხანაგებს აუ[illegible] ლებლათ დაესწრონ და ნურც დაიგვ[illegible] ნებენ.

მომარაგების კომიტეტში.

28 აგვისტოს მომარაგების კომიტ[illegible]ტის შენობაში შესდგა საზოგადო კრ[illegible] ინიციატორთა ჯგუფის მიერ მოწვეულ[illegible] კრებაზე გამოცხადდა დაახლოვებით 40-50 კაცამდე მუშები და მოსამსახურე[illegible] ხსენებულ კომიტეტის თავმჯდომარ[illegible] ჩეულ იქნა ამხ. ზ. ჩიჩუა. მდივნათ [illegible]

გერმანიაში

III

პურის ულუფა სასურსათო კომიტეტების მიერ რაციონალურად არის განაწილებული და ყოველ კლასს პური შრომისა და ენერგიის მიხედვით ეძლევა.

რასაკვირველია, დაწესებული ულუფა გერმანიის ხალხის ფიზიკურ არსებობას ვერ უზრუნველ ყოფდა, რომ მას სხვა სურსათი და საკვები ნივთიერებანი არ ეძლევოდეს. ხორცი, ქართოფილი, მწვანილეულობა, რძე-ერბო, ყველი და სხვა ამ გვარი საკვები მცენარეულობა ზომიერათ არის განაწილებული და ხალხს იმდენი ეძლევა, რამდენიც საჭიროა დაბალ[illegible]ული ეროვნების [illegible]

ხორცის ულუფა, როგორც პურის, გრამობით განისაზღვრება. რესტორანსასადილოებში, საყასბოებში ხორცის ყიდვის დროს ჩვეულებრივ ხორცის ბარათები უნდა აამოქმედო. უბარათოდ ვერსად ხორცს ვერ მიიღებ. ვერ ვიტყვით, რომ ეს ულუფა საკმარისი იყოს, მაგრამ ხორცს ზედ ემატება სხვადასხვა მწვანილეულობა,—ქართოფილი, ისპანახი, კომბოსტო, სატაცური, ჭარხალი, სტაფილო და სხვა. და ყველა ეს ისე შეზავებულათ და შეწონილათ არის განაწილებული, რომ ხორცის ულუფის სიმცირე სტომაქისათვის სრულიადაც არ ხდება საგრძნობელი.

კვირაში ორი უხორცო დღეა—სამშაბათი და პარასკევი. ამ დღეებში ხორცი არსად არ იყიდება. თუმცა რესტორანსასადილოებში ქათამ ბატის, ინდაურიხვის და აგრეთვე კურდღლის ხორცს მუდამ იშოვით უბარათოთ.

ვერ ვიტყვით, რომ ამ ხელოვნურ მარხვა დღეებს გერმანიის ხალხი განურჩევლათ კლასისა და წოდებისა,—სპარტაკული რომანებით იტანდეს. ეს დღეები საოხუნჯო პრესა-ჟურნალებში, სათეატრო პიესებში და რესტორან ყავახანის კომიკებში სასაცილო დღეებია. ამ გზით არსებულ ურთიერთობას თვით ბურჟუაზიული წრეებიც კი სატიკპროტესტს უცხადებენ. ამ ნიადაგზე შეძლებული კლასები უკმაყოფილებას აცხადებენ. სამშაბათ პარასკევს „დაწყევლილ“ დღეებს ეძახიან.

ხორცის რაციონის შემცირება და ხელოვნურათ მარხვა დღეების შექმნა მცირე წლოვანთათვისაც კი საგრძნობელი გამხდარა და ისინიც კი უკმაყოფილებას თავისებურათ გამოსთქვამენ.

ბერლინის სამხატვრო მუზეუმის დათვალიერების დროს, როცა მე და ჩემი მეგობარი ორზეიმის საუცხოო სურათებს ვათვალიერებდით, რომელზედაც საუცხოო ფერადებით, თითქმის ცოცხალი სახეებით სურათის დიდ ტილოზე დახატულია მრავალი ბავშვები თავიანთ აღმზდელ-მომვლელებით. სურათზე ბავშვების სადილობას ხანაა გამოხატული და თვალწინ გეხატებათ ბავშვების უსაზღვრო ეგოისტობა, როცა თვითეული მათგანი აღმზრდელის მიერ მოტანილ საჭელს თავისაკენ მიაცურებს.

ჩვენს გვერდით ამავე დროს შუა ხნის დედაკაცი პატარა—ოთხი თუ ხუთი წლის ვაჟი შვილით გაჩერებული იყო და ისიც ხსენებულ სურათს ათვალიერებდა.

პატარა ხნის სიჩუმის შემდეგ ბავშვმა გულდაწყვეტით შესძახა: ეტყობა, დედი, მაგათაც დღეს უხორცო აქვთ, და ამისათვის ერთმანეთს საჭმლის გამო ედავებიანო. მე და ჩემს მეგობარს ბაგეზე ოდნავ ღიმი მოგვადგა. დედამ კი გულდასმით განუმარტა: არა შვილო, მაშინ, როცა ეს სურათი იხატებოდა უხორცო დღეები არ ყოფილა,—უხორცო დღეები თანამედროვე ომმა წარმოშვა—მაშ, რა საშინელი ყოფილა ეს ომი დედი, კაიზერი (ხელშეწყობა) უნდა ეცადოს, რომ გაათავოს ომიო.

თვით პაწია ბავშვებსაც კი ესმით ომის საშინელება და ესენიც თავისებურ სურვილს გამოსთქვამენ ომის გათავების შესახებ.

დიახ, სურსათის საკითხი უდიდეს პრობლემათ არის გადაქცეული. სასოფლო მეურნეობაში დიდძალი მუშა ხელი მუშაობს, უმთავრესათ სამხედრო ტყვეები. მატარებლით რომ მიდიხართ, გერმანიის სახნავ სათესი მამულები სამხედრო ბანაკის სურათს წარმოადგენენ, ყოველ ფეხის გადადგმაზე მინდვრათ გაფენილ რუსის სამხედრო ტყვეებს დაინახავთ და ეს საბრალო ხალხი თავჩაქინდრული მუშაობს. თბილისიდან ბაქოამდე ეს ტყვეები ბევრ ადგილებზე ბაგეებზე ბალიშებ[illegible] ... ეს ... ბ[illegible] ... ბ[illegible] ... ბ[illegible]

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ელიძე. ინიციატორთა ჯგუფის წარ-
ადგენელი ამხ. კალანდაძე აკეთებს
ხსენებას. ის ეხება მომარაგების კომი-
ტის მოღვაწეობას და მრავალი
ფაქტებით ასაბუთებს, რომ ხსენე-
ული კომიტეტი ვერ სდგას თავის
მაღლებზე, იკარგება და ნადგურდება
არებელი ქონება, რომ ბევრი მოსამ-
სახურენი ვერ არიან თავიანთ ადგილზე,
ა მოუწოდებს კრებას აღიაროს თავის
ავი დამფუძნებელ კრებათ, აირჩიოს
ორგანო და ეხლავე შეუდგეს მუშაობას.
კამათის დასასრულ კრება ღებულობს
ემდეგ წინადადებას: არჩეულ იქნას
ბიურო, რომელიც ეხლავე შეუდგება სა-
ქმეს და ახლო მომავალში მოწვეულ იქ-
ნეს საზოგადო კრება ყველა მოსამსახუ-
რეთა და მუშების. ბიუროში არჩეულ
ქნენ: ამხ. საბაშვილი, კალანდაძე, ბე-
ერი, ჯაველიძე, დონაძე და აბულაძე.

ვ. ბ—ლი.

საერთო არჩევნები

ბაღდათის რაიონი

სოფლები	№ 1	№ 2	№ 3
ბაღდათში	161	76	85
ბერსათში	505	16	29
ადმეტრავოში	222	47	1
ბეგში	296	48	5
ბაზაში	1007	15	—
ოდინოულში	586	—	—
ორაში	77	2	—
ობში	402	—	—
ბაღლებაში	728	1	—
ბზვანში	764	—	—
ეკარში	464	—	17
ანში	700	—	27
სულ	5912	205	164

ვანის რაიონი

სოფლები	№ 1	№ 2	№ 3
ვალიშვილები	41	—	210
ეიხაშხო	102	—	291
ალხინო	266	1	8
ანი	712	—	12
ეიხესულორი	299	—	35
სულ	1420	1	556

ვანის რაიონი გაყოფილი იყო ხუთ
არჩევნო უბნათ—როგორც საზოგა-
დოთ, ისე აქაც არჩევნები გულ ცივათ
ბატარდა. ნ ათასი ამომრჩეველისაგან,
მხოლოდ 1977 მიიღო მონაწილეობა.
ესერებმა თავი ისახელეს დემაგოგიური
აგიტაციით, მაგრამ დემოკრატიას უმ-
რავლესობამ მაინც ერთხელვე ნაცნობი
გზა აირჩია და სოციალ-დემოკრატიას
გამოუცხადა თავისი ნდობა.

ბურია. საერობო არჩევნები შესდ-
ა მთელს მაზრაში 18—20 აგვის-
ტოს. ჯერ არაა ყოველგან ხმები დათვ-
ლილი. ხმების აბსოლიუტურ უმრავლე-
ობას ღებულობს სოციალისტური ბლო-
ის სია № 1. ეროვნულ-დემოკრატებს
ალხი ხმას არ აძლევს. ქ ოზურგეთში
მათ მიიღეს მხოლოდ 221 ხმა, ხმასანი
ერ გაიყანეს. სხვა საზოგადოებებში
ღებულობენ სრულიად უმნიშვნელო
ხმებს. მაგალითად—1, 10, 18 და ს ხვა.

თეული ქათამი რამდენ კვერცხს სდებს.
ამის და მიხედვით რძისა და კვერცხის
განსაზღვრულ რაოდენობას პატრონს
უტოვებს და დანარჩენს თითონ იოვი-
სებს ბაზრებზე გასანაწილებლად.
ამ ნიადაგზე, განსაკუთრებით გლეხ-
ის მხრიდან, საყვედურები გაისმის. ერთ
სოფელში შემთხვევა მქონდა გლეხებთან
მესაუბრნა. სხვათა შორის მათ ვეუბნე-
ბოდი, თუ მთავრობას როგორ რა-
ციონალურად აქვს მოწყობილი სურსათის
განაწილების საქმეთქვა. ერთმა გლეხმა
გულის წყრომით მიპასუხა: შეიძლება
სურსათის განაწილების საქმე სხვა სა-
ხელმწიფოზე უკეთესათ ქონდეს მოწყო-
ბილი, მაგრამ აქაც დიდ უსამართლო-
ბასა და უკანონობას აქვს ადგილი. მე
ვხედავ დედალი მყავს. თვის ბოლოს სა-
სურსათო დაწესებულებაში განსაზღვრუ-
ლი რიცხვი კვერცხისა უნდა წარვად-
გინო. ხშირად ხდება, რომ ქათმები
კვერცხს აღარ სდებენ, მე კი მაინც მო-
ვალე ვარ ჩემზე დაკისრებული კვერცხის
რაოდენობა მივიტანო. ხშირად იძულე-
ბული ვხდები დანაკლისი კვერცხი მე-
ზობლიდან ვისესხო ან ვიყიდო და
მთავრობის ხარკი ამ გზით გადავიხადოვო.
ბა, ეს რა სამართალი და კანონიერი
განაწილებაა, გულმოსულათ ბემომძახა
—„უკანონოთ დასჯილმა“ გლეხმა!

სასურსათო კრიზისის მესუმბუქების
საქმეში მეცნიერება მეტათ დიდ როლს
თამაშობს. ყოველ დღიურ გაზეთების
თავიანთ ფურცლებზე სპეციალური განყ-
ოფილება აქვთ გახსნილი, საცა მეცნი-
ერი მზარეულები, ქალი თუ კაცი მრა-
ვალგვარ ცნობას იძლევა, თუ სხვადა-
სხვა ხილეულობიდან ან მცენარეები-
დან—უმაქროთ როგორ უნდა დამზად-
დეს ტკბილეულობა ან და ბურაბა, რო-
მელიც თავისუფლათ შაქრის მაგიერო-
ბას ეწევა. რაც შეხება თეთრი კარდ-

რუსეთის მდგომარეობა

**გაბრიელ ხუნდაძის მოხსენება ეროვ-
ნულ საბჭოს ს.-დემოკრატ. ფრაქციაში.**

30 აგვისტოს სოც. დემ. ფრაქციაში
მოხსენება გააკეთა რუსეთის ამბების შე-
სახებ გაბრიელ ხუნდაძემ, რომელიც ამ
დღეებში ჩამოვიდა მოსკოვიდან.

ბალშევიკური რუსეთის გეოგრაფია.

ამ ჟამად—ამბობს მომხსენებელი—
ბალშევიკური რუსეთის ტერიტორია მე-
ტის მეტად შემცირდა, უკანასკნელ ხა-
ნებში ჩეხო-სლოვაკების მოძრაობამ, რო-
გორც ვსთქვი, ბევრი ადგილები ჩამოაა-
ცილა ბალშევიკურ რუსეთს. ჩეხო-
სლოვაკების წარმოშობის და მოძ-
რაობის ისტორია სიბნელითაა მო-
ცული. ვიცით მხოლოდ, რომ ისინი აქ
ტყვეებათ იყვნენ. ჯერ კიდევ კერენსკის
დროს მოხდა შეთანხმება მოკავშირე
სახელმწიფოებთან, რომ ეს ჩეხო-სლო-
ვაკები შეუიარაღებიათ და გადაყვა-
ნათ საფრანგეთის ფრონტზე, მაგრამ ეს
მაშინ არ მოხერხდა, შემდეგ კი საბჭო-
ების მთავრობამ ისინი არ გაუშვა, რასა-
კვირველია აქ მათ ანგარიში გაუწიეს
გერმანიის ნება-სურვილებს: გერმანე-
ლებმა საბჭოების მთავრობას წინადადე-
ბა მისცეს არ გადაეყვანათ ჩეხო-სლო-
ვაკები საფრანგეთის ფრონტზე. ამიტომ
ბალშევიკების მთავრობამ დაუწყო მათ
იარაღის აყრა. ამან დიდი უთანხმობა
გამოიწვია ჩეხო სლოვაკებში. მათ მიემ-
ხრო ყველა ის, ვინც უკმაყოფილო იყო
ბალშევიკური მთავრობით. ის იყო
ჩეხო სლოვაკებმა დაიწყეს მოძრაობ-
ბა და ხელთ იგდეს რამოდენიმე
ქალაქი. ჩეხი-სლოვაკების გაძლიერებას-
თან ერთად აღმოცენდენ ახალ ახალი
მთავრობები. ჯერ ციმბირის; ციმბირის
მთავრობა პირველად კოალიციონური
იყო, შემდეგ კი მემარჯვენენიც ბლო-
მათ შევიდნენ. როცა ჩეხო-სლოვაკები
შიგ რუსეთის გულში შეიჭრნენ, მაშინ აღ-
მოცენდა სამარის მთავრობა. ამ მთავრ-
ობაში შედიოდენ დამფუძნებელი კრების
წევრები დიდი უმრავლესობა მემარჯვე-
ნე ესერებს ეკუთვნოდა. სამარის მთავ-
რობამ მიმართა ციმბარის მთავრობას
შეთანხმების შესახებ, მაგრამ შეთანხმე-
ბა მათ შორის არ მოხდა. უთანხმოების
მიზეზი აგრარული საკითხი იყო. ციმბი-
რის მთავრობა წინააღმდეგია აგრარული
რეფორმის გატარების. ასე რომ მათ შო-
რის არავითარი კავშირი არ არსებობს.
მაგრამ არის მათ შორის (საერთოდ რუ-
სეთის მთავრობათა შორისაც) ერთი
საერთო ხაზი; ეს არის—რუსეთის აღ-
დგენა ძველ საზღვრებში დამოუკიდებ-
ლათ მართვა-გამგეობის ფორმისა. უნდა
აღვნიშნო აგრეთვე ის გარემოებაც, რომ
ინგლისელები და ფრანგები უტევენ
ჩრდილოეთიდან რუსეთის ორი მიმართუ-
ლებით. თუმცა მათ სამარი ძალა დი-
დი არა ყავთ, მაგრამ მათ ეხმარება ის
ადგილობრივი ყველა ელემენტები, რო-
მელნიც უკმაყოფილო არიან ბალშევიკე-
ბით და ამ მხრივ მათი მოქმედება დი-
დათ განირჩევა ბალშევიკების მოქმედე-
ბისაგან. ბალშევიკების ჯარი მოდის,
როგორც სამხედრო ძალა, ხოლო ადგი-

ლობრივი ძალების დახმარებას მოკლე-
ბულია. ამის საილუსტრაციოთ მოვი-
ყვან იმის მაგალითს, თუ როგორ აიღეს
ჩეხოსლოვაკებმა სიმბირსკი. რამდენიმე
დღის წინეთ სიმბირსკის აღებამდე ბალ-
შევიკებმა მცხოვრებთ დაურიგეს იარა-
ღი, რომ წინააღმდეგობა გაეწიათ ჩეხო-
სლოვაკებისათვის. მაგრამ აი რა მოხდა:
როცა ჩეხო სლოვაკების მზვერავები გა-
მოჩნდენ, მაშინათვე მათ მიეშხრენ და
ჩეხო-სლოვაკებმა უომრათ აიღეს ეს ქა-
ლაქი. ასეთია საერთოდ ჩეხო სლოვაკე-
ბის მოძრაობა და დღევანდელი ბალშე-
ვიკური რუსეთის გეოგრაფია.

**სახელმწიფოებრივი აღმშენებლობის
საქმე.**

რა შეეხებაც სახელმწიფოს აშენების
საქმეს, აქ ბალშევიკებმა უარყვეს ყო-
ველგვარი კონსტიტუციის ძირითადი დე-
ბულებები, უარყვეს პარლამენტარიზმი.
მათ აღიარეს, რომ რუსეთის პროლე-
ტარიატმა უკვე გადალახა პარლამენტა-
რიზმის ხანა და მოსპეს ჩვეულებრივი
საარჩევნო უფლება, კანონი. ისინი სცნო-
ბენ მხოლოდ პროლეტარულ პარლამენ-
ტარიზმს. ამ დღეებში საბჭოს მთავრო-
ბამ დაამტკიცა ისეთი კონსტიტუცია,
რომელიც ხმის მიცემის უფლებას აძლევს
მხოლოდ იმას, ვინც ეწევა საწარმოო
შრომას და ვინც ბალშევიკურ სახელმწი-
ფო სამსახურზე ირიცხება, დანარჩენები
ხსენებულ უფლებას მოკლებულნი არიან.
როგორც ხედავთ ამ კონსტიტუციის ძა-
ლით მრავალი ხალხი უუფლებოთ
რჩება, მაგ. მე, როგორც ვექილს არა
მაქვს ხმის მიცემის უფლება, ერთგვარი
გაუგებრობა არის გლეხების შესახებაც.
როგორც ირკვევა, მათაც წართმეული
აქვთ ამრჩევლის უფლება. უნდა აღი-
ნიშნოს, რომ ჯარისკაცთა საბჭოებს
სახალხო კომისართა საბჭო არაფერს
ეკითხება. ისეთ მნიშვნელოვან სა-
კითხებს, როგორიცაა ზავი, ფინანსიური
საკითხი, მხოლოდ მთავრობა გადაა-
წყვეტს და შემდეგ დასადასტურებლად
ურდგენს ჯარისკაცთა და მუშათა საბ-
ჭოებს. აქ ოპოზიცია არ არის (მენშე-
ვიკები და ესერები გარეკილია) და
არსებობს მხოლოდ რევოლიუციონუ-
რი ტრიბუნალი. სოციალიზმის გუ-
ლისათვის მათ მოსპეს ყოველგვარი სა-
მოქალაქო თავისუფლება. არც ერთი
ბურჟუაზიული გაზეთი არ გამოდის. და-
ხურეს აგრეთვე მენშევიკების და ესერე-
ბის ორგანოებიც, გამოდის მხოლოდ
„ნოვაია ჟიზნი“, მაგრამ ესეც სპეკულია-
ციური მიზნით, ისე არ მოგყოდიან ამ
გაზეთს, რომ მასთან ერთად მეორე ბალ-
შევიკური გაზეთი თუ არ იყიდე. ყველა-
ფერი ეს ხდება მარტის მოკვლის შემ-
დეგ. მარტის მოკვლამდე კი დროგამოშ-
ვებით ხურავდენ სხვა მიმართულებების
გაზეთებს. ოქტომბრის გადატრიალების

შემდეგ კრების თავისუფლება ძლიერ
შეზღუდულია. არც ერთი თავისუფალი
კრება არ გამართულა. კრებას ხში-
რად ესწრება კომისარი და თუ მთავ-
რობის კრიტიკა გაიგონა, მაშინათ-
ვე ხურავს სხდომას. იყო შემთხვევა,
რომ კრებაზე კრიტიკის წარმოებისათ-
ვის რამოდენიმე მუშა დახვრიტეს. მე
აც მენშევიკი ვარ და არც ბალშევიკი,
მე ვეკუთვნი ინტერნაციონალისტთა
ჯგუფს და ნურავინ იფიქრებს, რომ ვი-
თომ განზრახ მომყავდეს უარყოფითი
მხარეები ბალშევიზმისა; მე გადაჭრით
ვაცხადებ, რომ ასეთი ცინიზმი, დაცინ-
ვა, ასეთი მეჩრთამეობა, რასაც ახლა
ადმინისტრაციაში აქვს ადგილი, არა-
სოდეს, არც ერთ ძველი მთავრობის
დროს ადგილი არ ჰქონია. ძნელია სი-
ტყვით იმ უსამართლობის გადმოცემა,
რაც ამ დაწესებულებებში ხდება. სრუ-
ლი უპასუხისმგებლობა, სრული უწესრი-
გობა, ადამიანის პიროვნების უსაზღვრო
დამცირება, აი რას წარმოადგენს დღე-
ვანდელი რუსეთის ადმინისტრაცია.

ან—სანი.

(დასასრული იქნება)

გოგია სურგულაძე

— მოკლეს გოგია, ბრძოლაში მოკ-
ლეს!—აი ის გულის შემზარავი ამბავი,
რომელიც გვამცნო გოგიას ამხანაგმა
ფილიპე ბერძენიშვილმა.

კითხულობ ამ ცნობას, იცი რომ სარ-
წმუნო წყაროდანაა ეს ცნობა, მაგრამ
მაინც არ გჯერა ადამიანს, თუ სიკვდი-
ლი ისეთი ულმობელი რამაა, რომ
მკვირცხლი და მებრძოლი გოგიას, სი-
ცოცხლით აღსავსე ადამიანს ასე ჩქარა
გამოასალმებდა წუთი სოფელს.

— მოკლეს გოგია,—აი ის ხმა, რო-
მელიც ელექტრონულის სიძლიერით
ჩაგვწვავს და ჭრუანტელს უვლის ადა-
მიანს.

შუადამ მებრძოლს და შეუპოვარს გო-
გიას თფილისის ბეჭდვითი საქმის მუ-
შები კარგათ იცნობენ; გოგია ასოთ-
ამწყობი იყო. იგი ამ დარგის პროფე-
სიონალურ კავშირის გამგეობაშიაც იყო
არჩეული და იგი პირნათლად ასრუ-
ლებდა თავის მოვალეობას.

ნიკოლოზის დროის სამხედრო სამსა-
ხურში ნაწრთობ-ნაწვალები გოგია არ
უდრკება ცხოვრებას და იგი თფილისის
წითელ გვარდიაში ჩაეწერა. მან აქ ნამ-
დვილი სამხედრო ნიჭი გამოიჩინა. ამი-
ტომაც იყო, რომ მეოთხე რაიონის წი-
თელ გვარდიელებმა იგი ასისთავათ აირ-
ჩიეს. გოგია ყველას დავალებას და
იმედს შეუცდენელათ ამართლებდა.

იმ დროს თფილისში სდგებოდა სა-
განგებო ატრიადი. ამ ატრიადში სა-
ჭირო იყო მკვირცხლი, სანდო და მებრ-
ძოლი ხალხი. და აი გოგია ახლა აქეთ
გაეშურა და სრულ რამდენიმე დღის
შემდეგ იგი სხვებთან ერთად ბრძოლის
ველზე გაგზავნეს. მას აქეთ კარგა ხა-
ნია. იგი გულ-გალიშებული იბრძოდა
ოსმალოების ურდოების წინააღმდეგ.

და აი, ერთ ერთ უკანასკნელ ოსმა-
ლებთან შეტაკების დროს იგი დაეცა
ბრძოლის ველზე.

გულის მომკვლელი, დაუჯერებელია
ეს ცნობა, მაგრამ იგი მწარე სინამდვი-
ლეა.

შვიდობით ძვირფასო ამხანაგო, გოგი!
შენი სახელი, მკვირცხლი და მებრძოლი
სული მუდამ იციმციმებს ჩვენს გულში.

მიხ. თამაზაშვილი.

ალფეისი კვაჭაძე

ამას წინად ქ. ლანჩხუთში კ დევ და-
კარგეთ ერთი საუკეთესო ამხანაგი—
მუშა ალფეისი კვაჭაძე. ის იყო პრაქტი-
კული მოღვაწე და საცა კი მოხვდებოდა,
პროვინციაში თუ ცენტრში, მუდამ ემსა-
ხურებოდა საერთო საქმეს, მისებრ
მაშვრალთა და ტვირთმძიმეთა განთა-
ვისუფებას. ამიტომ რასაკვირველია ის
დევნილი იყო შავი წესწყობილების
მიერ, რომელმაც 1901 წელს იგი ირ-
კუტსკის გუბერნიაში გადაასახლა. რე-
ვოლიუციის დროს განთავისუფლებული
მან იმავე ენერგიით მოაშურა თავის
მხარეს და შეუდგა უფრო დაუღალავად
თავის საქმეს, რადგანაც ხალხი გათა-
ვისუფლებული იხილა. ასეთი ადამიანი
დაჰკარგა დემოკრატიამ ამხ. კვაჭაძის
სახით, მაგრამ იგი ხორციელად დაი-
კარგა, იდეურად და სულიერად კი მისი
ხსოვნა სამარადისო იქნება მუშათა კლა-
სის გულში.

კ. ნიკოლაიშვილი, დ. დვალი, მ.
ორმოცაძე, ნ. ოთარაშვილი, ლ. კიკვიძე,
გრ. ცინცაბაძე, ს. ცინცაბაძე, უ. ჯაში.

ანგი კუკულავას ხსოვნას.

გუშინ, 31 აგვისტოს (ახალი სტი-
ლით) ს. ახალშენში ამავე სოფლის
მაცხოვრის ეკლესიაშია გადახდილ იყო
საორმოცო წირვა და პანაშვიდი უდრო-
ოდ დაღუპულის ანგი კუკულავას საფ-
ლავზე.

ამხ. იყო ერთი საუკეთესო დამცველი
რევოლიუციის და თავისუფლებისა და
ამიტომაც დაეცა ის თავის პოსტზე.
მაგრამ მისი სიკვდილი მის ამხანაგებს
უფრო გვამხნევებს, რომ ვიდგეთ მედ-
გრად ჩვენ სადარაჯოებში.

მშვიდობით ამხანაგო! შენ ღვაწლს
შენი ამხანაგები და ჩვენი ხალხი დაიფა-
სებენ და შენ იქნები საუკეთესო მაგა-
ლითი თუ როგორ უნდა სამსახური და
მოვალეობის შესრულება.

ქ. თფილისის სამილიციო პროფ.
კავშირის ბიუროს სახელით ე. გერსამია.

ამხ. ჩოჩელი.

ამ. გვარდიელი იასონ ჩოჩელი დაი-
ღუპა მაქვის მონასტერში ასკერებთან
შეტაკების დროს.

სახელოვანმა მებრძოლმა ჰპოვა სახე-
ლოვანი სიკვდილი!..

ი. ჩოჩელი იყო შეგნებული მუშა არ-
სენალის მუშებში. მისი მთავარი მისწ-
რაფება რესპუბლიკის და რევოლიუ-
ციის დაცვა იყო. ამიტომაც მრავალ
ფრონტებზე ნამყოფი, დიდი ხალისით
მუშაობდა ჩვენ სახალხო გვარდიაში.
იგი ხალისით გაეშურა სოხუმის ოლქში
და იქ ჰპოვა სამუდამო მოსვენება.

მშვიდობით ამხ. იასონ! შენ თავგან-
წირვას და თავდადებას განთავისუფლე-
ბული დემოკრატია არ დავიწყებს.

გვარდიელი ღვინიაშვილი.

ლეჩხუმის ამბები

გენ. სუმბათაშვილმა სამხედრო მი-
ნისტს აცნობა: მარჯვენა კალონამ შტაბს.
კაპიტან ნაცვლაშვილის მეთაურობით
ბრძოლით დაიკავა ლაილაში და მიიწევს
სოფ. ორბელისაკენ. შუა „კალონამ პოლ-
კოვნიკ ზაქარიაძის მეთაურობით ბრძო-
ლით დაიკავა სოფ. ნასპერა და მი-
იწევს ცაგერისკენ. ამავე დროს რაზმის
ერთმა ნაწილმა, რომელიც იყო დანიშ-
ნული პოლკ. ინწკირველის წინსვლის გა-
საადვილებლათ, მეტათ ნისლიან და წვი-
მიან ამინდში იერიშით მიიტანა ძალზე
გამაგრებულ ხვამლის მთაზე (სიმაღლე
6550). დიდი ბრძოლის შემდეგ იგი აიღეს
და ხელთ იგდეს ერთი ზარბაზანი 20
ყუმბარა. ცაგერში ხელში ჩავიგდეთ 1
ტყვიის მფრქვეველი მისი ნაწილებით,
სამი არტილერიის ფურგონი, იარაღები
და პატრონები. მტერმა ისარგებლა ნის-
ლით და გაიქცა სამეგრელოსაკენ. 100
მეტი ვინტოვკა ჩავიბარეთ ქუთაისში.
საერთოდ ჯარი ენერგიულად იბრძვის.
აღსანიშნავია პოლკოვნიკ ზაქარიაძის
სიგმირე. მიუხედავათ იმისა, რომ ლეჩ-
ხუმის მაზრის ოპერაციები ტოპოგრაფ-
იულ პირობების გამო მეტათ მძიმე
პირობებში ხდებოდა, ჩვენმა ჯარმა
ყოველივე ეს სძლია და ეხლა შეიძლება
ლეჩხუმის მაზრის ოპერაციები დამთავ-
რებულათაც ჩაითვალოს.

ქუთაისში ჩამოვიდა პოლკოვნიკი ზა-
ქარიაძე, რომელმაც შემდეგი გადმოგვცა:
ხომლის მთა 23 აგვისტოს ჩვენმა ჯა-
რებმა დაიკავეს, 23 აგვისტოსაც და-
ვიკავეთ დაბა ცაგერი. [illegible]
მისრები უკვე აირჩეს. [illegible]
საჭიროა ახლა ხალ[illegible]
მდგომარეობა და კომისრებს მისცეს
შესაფერი ინსტრუქცია. საჭიროა აგ-
რეთვე ტელეგრაფის მავთულების შე-
კეთება... ს. ორბელი უკვე თავი-
სით დამორჩილდა. ლეჩხუმიდან გა-
მოგვყავს სასალდათოები, რომელთაც
იქვე ვწვრთნით, ხალხი მილიციას
თითონ ირჩევს. პოლკოვნიკის გად-
მოცემით, რაკი ოპერაციები ლეჩხუ-
მის მაზრაში უკვე დამთავრდა, საჭიროა
გზებზე დარაჯები მოიხსნას და თავისუ-
ფალი მიმოსვლა აღსდგეს.

ერთი დადგენილების გამო

26 აგვისტოს მოხდა თფილისში მო-
სამსახურე ფარმაცევტთა პროფესიონა-
ლური კავშირის საზოგადო კრება, სა-
დაც ლაადგენეს წარუდგინონ აფთიაქის
პატრონებს მოთხოვნილება 500 მან. მო-
მატებისა თვეში თითო კაცზე. რომ სა-
კითხს ჰქონდეს კერძო ხასიათი და შე-
ეხებოდეს მარტო აფთიაქრების ჯიბეს,
მერწმუნეთ, ხმას არ ამოვიღებდით, ნაგ-
რამ ამ საკითხს აქვს საზოგადო მნიშვნე-
ლობა და უყურადღებოდ მისი დატოვე-
ბა შეუძლებლად მიგვაჩნია. გვგონია,
რომ ის, რაც ხდება დღეს ჯანმრთელო-
ბის დარგში საერთოდ და კერძოთ კი
აფთიაქში, ერთ ამ მთელის ნაწილში,
ღირსია საზოგადოების ყურადღების.

რომ შეკავშირებული ფარმაცევტები
თავისას გაიყვანენ, ეჭვი არ არის, მხო-
ლოდ ჩემის აზრით ეს არ კმარა. ყოვე-
ლივე დემოკრატიულმა ორგანიზაციამ
და მათ რიცხვში პროფ. კავშირმაც
შორსმჭვრეტელობა უნდა გამოიჩინოს
და არ შეჭმნას ისეთი პირობები თავის
გამოსვლით, რომლებიც საზოგადოებას
ავნებს, რადგანაც ბოლოს და ბოლოს
ყველაფერი საზოგადოების კეთილდღე-
ობას უნდა ემსახურებოდეს და არა კერ-
ძოთ რომელიმე პროფესიას. საუცხოვო
მაგალითს ამ შემთხვევაშიაც ძველივიან
ჩვენი შეგნებული მუშები. უმთავრეს
დარგში, რკინის გზაში, რომელიც შეად-
გენს ერთ უუდიდეს ძარღვს ჩვენი არსე-
ბობისა, დღესაც კი მუშა შუათანა რიც-
ხვით იღებს 300 მან. და მხოლოდ ეხლა,
როდესაც ძალარაფერი შეგნება არ გიშ-
ველის და ამ ჯამაგირის პატრონს ელის
შიმშილით სიკვდილი, ამოიღეს ხმა და
მოითხოვეს მხოლოდ 240 მან. მომატება
სულზე თვეში. ვინ იტყვის, რომ ამხ.
მუშებს არ ჰქონდეთ ან უფლება, ან მა-
და და მით უმეტეს ძალაც, მაგრამ რო-
გორც ყოველთვის, მუშებს შეუძლია სა-
ხელმწიფოებრივი ინტერესის მაღლა და-
ყენება, ვინემ თავისის, რადგანაც ის
ცხოვრობს და სულდგმულობს არა დღე-
ვანდელით, არამედ—ხვალინდელით. და
განა შეიძლება ფარმაცევტის და მუშის
შედარება დღეს ეკონომიურათ უზრუნ-
ველყოფობის მხრით? პირველი დღემდე
იღებდა შუათანა რიცხვით 650 მან. მე-
ორე კი 300—350 მან. პირველი მუშა-
ობს ბევრით ნაკლებს, ვინემ მეორე.
პირველი თხოულობს 500 მან. მომატე-
ბას და მეორე კი 240 მან. ეჭვს გარე-
შეა, ცხოვრება საათობით ძვირდება,
მაგრამ ძვირდება ყველასათვის ერთნაი-
რად. ჩვენ ვხედავთ აგრეთვე, რომ ჩვენ-
მა საუკეთესო ამხანაგებმა ლამის თავი შეს-
წირონ დემოკრატიას თავის ინტენსიური
მუშაობით, სადაც უკვე აღარაფერი ნორმა
მუშაობისა აღარ არსებობს, მუშაობენ
16—18 საათს დღე და ღამეში და ჯა-
მაგირს კი იღებენ 750—1000 მან. ქა-
ლაქის გამგეობის წევრი დღეს იღებს
ჯამაგირს 750 მან ქალაქის თავი 1000
მან. და სხვა. განა მათ უადვილდებათ
ამ ფულით ცხოვრება, მაგრამ რა ქნან,
როდესაც გრძნობენ, რომ ყოველივე
მეტი მანეთის აღება მძიმე უღლათ აწ-
ევა დემოკრატიას, რადგანაც ბოლოს
და ბოლოს ყველა გზები რომში მიდიან.
ვინ უნდა გადაიხადოს ის 500 მან., რომ-
ლის მომატებასაც ფარმაცევტები მოი-
თხოვენ? ისევე იმ დემოკრატიამ, რადგა-
ნაც უმთავრესი მომხმარებელი აფთიაქი-
დან გატანილი წამლების არის დაბალი
და საშუალო შეძლების ხალხი. არსებუ-
ლი ნიხრით ამ მოთხოვნილების დაკმა-
ყოფილება ყოვლათ შეუძლებელია, რო-
გორც თვითონაც გრძნობენ. მაშ, რო-
გორ დაკმაყოფილდეს ეს მოთხოვნილება?
ან უნდა გადიდდეს ნიხრი და იცოდეთ
ძალიან საგრძნობლათ ანდა დაიკეტოს
აფთიაქები. დაკეტვა კი არ შეიძლება
აფთიაქების. მაშასადამე, თუ ნიხრი არ
გადიდდა, მაშინ უნდა ექნეს ადგილი
ფალსიფიკაციას. პირველშიაც და მეო-
რე შემთხვევაშიაც ვისაც დაეწყება მძი-
მე უღლათ ეს არაჩვეულებრივი მომატე-
ბა, მკითხველი თვითონ მიხვდება. რო-
გორც ხმებია ქალაქი თითქოს აპირებ-
დეს თავისი აფთიაქის დაკეტვას, რად-
განაც ვერ აიტანს ხარჯს. ნიხრის გა-
დიდებაც ვერ უშველის საქმეს, რადგა-
ნაც დამტკიცებულია, რომ რაც უფრო
იზრდება ფასი—მუშაობაც კლებულობს
მაშასადამე, უმუშევართა რიცხვიც უნდა

გაიზარდოს. ეს მეტად მაზარალებელია ჩვენი სახელმწიფოსთვის. მე მივმართავ შეგნებულ ნაწილს ამხ. ფარმაცევტებისა და ვსთხოვ ამ საკითხს შეხედონ საზოგადოებრივ თვალსაზრისით, გადასინჯონ თავიანთი დადგენილება და ყოველივე მომატება-ჯამაგირი მოითხოვონ ზომიერათ და მიზაშეწონილათ.

—ძე.

ლტოლვილები კახეთში

ყველამ იცის, რომ კახეთში უხსოვარ დროიდან ცხოვრობენ სომხები, რომელთაც კარგა ხანია დავიწყებიათ სომხური ენა და მის მაგივრად შეუთვისებიათ ქართული. არა თუ შინ და გარეთ, არამედ ეკლესიებშიაც კი ტერტერები ქადაგებას ქართულ ენაზე ამბობდენ, რადგანაც ხალხმა სხვა ენა არ იცოდა და არც იცის. ქართველებთან ენის გაერთიანებას მოჰყვა მათი გაერთიანება ქართველებთან—ყოფა-ქცევით, ზნე ჩვეულებით და სხ. ესე, რომ ძალიან დაკვირვებული თვალიც კი ვერ გაარჩევს ერთმანეთისაგან, როგორათაც ქალაქად, აგრეთვე სოფლებში მცხოვრებ ქართველ-სომხობას ამ გაერთიანებას ის მოჰყვა შედეგათ, რომ ქართველ სომხობა ცხოვრობდენ ერთად ძმურათ და ამ ძმურ ცხოვრებას ვერ არღვევდა ვერაფერი—ქართველობა არ არჩევდა სომხობას ღვიძლ ქართველებისაგან. მაგრამ დაიწყო კახეთ-ქიზიყში ლტოლვილთა შემოსვევა, რომელთაც შეუოიტანეს ხოლერა და სხვა ავათმყოფობანი, შიშველ-ტიტველ გამოქცეულებს შემოყვნენ სპეკულიანტები ყალბი ფულებით, ასწიეს პურის ფასი წარმოუდგენელ სიმაღლემდე. ჩარჩებმა მოინდომეს საკუთარი ბუდის მოწყობა, მამულების შეძენა და სხვადასხვა, და ეს ტკბილი მეზობლური ურთიერთობაც თანდათან ჭრება...

ამ საფრთხეს კარგად ხედავენ ადგილობრივი გონიერი ნაწილი სომხობისა და ამის გამო ქართველებთან ერთად ისინიც მოითხოვენ, რომ, რაც შეიძლება მალე იქნას გაყვანილი კახეთ-ქიზიყში შემოხიზნული სომხები, რათა ძმური ურთიერთობა ქართველ-სომეხთა შორის არ დაირღვეს.

ამიტომ აუცილებლად საჭიროა არარატ-ს რესპუბლიკის მთავრობამ მალე გამოუძებნოს სომხეთში შესაფერი ადგილი და გაიყვანოს საქართველოს რესპუბლიკის საზღვრებიდან ლტოლვილი სომხობა.

ი. გ—რი.

პროვინცია

ჯოლევის საზოგადოება (სამაგრელო). ეს საზოგადოება განისაზღვრება ერთი სოფლით. მცხოვრებთა უმეტეს ნაწილს მიწის მუშები შეადგენენ, რომლებიც, სხვა მეურნეობასთან ერთად, ხვნა თესვას მისდევენ და მით იკვებებიან. მიწის ნიადაგი თუმცა ნაყოფიერი არ არის, მაგრამ, სამაგიეროდ, აქ მიწის განოყიერება იციან და ჩინებული მოსავალი მოყავთ, თუმცა წრეანდელი შიმშილობა არც აქაურებს ასცდათ.

გონებრივად ამ თავისუფლების ხანაში საზოგადოება ცოტათ წაიწია; შეიძინეს და მოიპოვეს: სამკითხველო, კოოპერატივი და სხვა.

აღსანიშნავია, რომ, აქაც, როგორც სხვაგან შემინიშნავს, საერთო საქმეში ნდობა და უნარის მოკლება ემჩნევათ. ვერავითარი ახსნა განმარტება მათზე ვეღარ სჭრის. ეტყობათ, აქაც გაიჟღინთა საზოგადოება „მარტვილის“ სულით: დასაგმობია და საძრახისი ამ დროს ზოგიერთი ამხანაგების უტაკტო გამოსვლა ხალხში თუ პრესაში, სადაც ისინი აშკარად ილაშქრებენ საზოგადო დაწესებულებების წინააღმდეგ. ვინმე „ში-რი“ გაზეთ „ერთობაში“ ათავსებს (აბედათიდან) სიცრუეზე აგებულ წერილს, სადაც ავტორი უდიერათ იხსენიებს იმ პირებს, რომლების მეოხებით მოხდა, რომ კვეუთი მიეწერა ლეძაძამეს და ჯოლევი ცალკე გამოეყო, რითაც საზოგადოების ნაწილი არ არის კმაყოფილია.

ცხადზე უცხადესია, რომ ასეთი მიწერა და გამოყოფა მოხდა საზოგადოების სრული ნება ყოფით და კ დევ ძველი რეჟიმის დროიან, საზოგადოების ბევრი თხოვნა მუდარები მოიპოვებიან გუბერნიის თუ მაზრის არქივებში.

ამავე წერილში ავტორი ლახავს და აქვეითებს კოოპერატივ „დახმარების“ ავტორიტეტს, ვითომდა უკანტროლო აღებ-მიცემობაში. ამაზე ვ ტყოდი, რომ ზოგიერთი „შინაურების“ ზედამხედველობა და კონტროლი კოოპერატივზე კრებამ უკვე ნათელყო და გაკიცხა, და დღეს კოოპერატივი თავის პრინციპს ემსახურება.

მანქანა.

აგარაკი ნაფოცხვარა (გომის მთა). მოაგარაკენი თანდათან მოდიან. აქ მწყეტს თათრებს აჭარიდან შემოაქვთ პურის ფქვილი, სიმინდი და ქართოფილი. პურის ფქვილი ღირს ფუთი მეორე ხარისხის 110 მანეთი. სიმინდის ფქვილი 80 მ. ფუთი ქართოფილი 30 მ. ფუთი. აქ სდგას ჩვენი ჯარის 9 როტა, რომლებსაც ხშირად უხდებათ შეტაკება აჭარლების ნაძარცვებთან. უკანასკნელნი ცნობილ ავაზაკ ბაიკოზოღლის მეთაურობით, რომელსაც ყავს შემდგარი ავაზაკთა ბრბო, გადმოდიან საზღვრებზე, იტაცებენ ჯოგს, სძარცვავენ ხალხს. ეს ვაჟბატონი ბაიკოზოღლი თვით აჭარლების გადმოცემით ჯარგს განწყობილებაში ყოფილა ცნობილ ჯემალ ბეგთან, რომლებიც ინაწილებენ ნაძარცვს. ბევრჯერ მისცეს წინადადება მათ მთავრობას ჩვენმა როტის უფროსმა აგრეთვე ჩვენს საზღვრებში მყოფმა აჭარლებმა. ბაიკოზოღლის ასალაგმავათ, მაგრამ ჯემალ ბეგის წყალობით თავისუფლად განაგრძობს დღემდე თავის ავაზაკობას. ჩვენი ჯარი სასტიკ წინააღმდეგობას უწევს მათ. 28 ივლისს ავაზაკებმა გადმოლახეს საზღვარი რიცხვით ორმოცმა კაცმა და უნდოდათ ჯოგის მოტაცება. ჩვენმა საზღვარზე მდგომმა დარაჯებმა აუტეხეს სროლა. სროლაზე მაშინვე მიეშველა როტის უფროსი ბურჭულაძე თავის როტით. დიდი ხნის სროლის შემდეგ ჩვენებმა მათ რამდენიმე კაცი დაუჭრეს და გაფანტეს. ჩვენ დაგვიჭრეს ორი ჯარის კაცი: გუნთაშვილი და მშვიდობაძე. მეორე დღეს კვლავ გამოჩდენ ეს ნაძარცვები და ასტეხეს სროლა, ალბად შურის საძიებლად. ჩვენებმაც სროლით უპასუხეს, დასჭრეს ჩვენი საზღვრებში მყოფი მეჯოგე ქართ. მაჰმადიანი ეგრემა ტაკაძე. აქაური მწყემსი აჭარლები დიდათ აღელვებულნი არიან აწნაირი მათი მოქმედებით. აქ იგზავნება ოზურგეთიდან ჯარი დასახმარებლად, რომ სრულიად უზრუნველყონ ჩვენი მხარე ამ ავაზაკებისაგან.

ფ. დვაბზუელი.

ხიდისთავი (გურია). 7 აგვ. შესდგა ბასილეთის საზოგადოების კრება. ამხ. ი. ლომთათიძის თავმჯდომარეობით. დღის წესრიგში იყო: ა) კომისარის არჩევა, ბ) ხუთი მილიციონერის არჩევა. გ) აფთიაქის საკითხი, ვ) ადგ. უმაღლეს ს. დ. სკოლის შენობის გაფართოების საჭიროება.

როგორც მოხსენებიდან ირკვევა, მთავრობის გადაწყვეტილების თანახმად უნდა მოხდეს კომისრების ხელ ახლად არჩევა და საზოგადოებაში ხუთი მილიციონერის დანიშვნა. კრება საზოგადოების კომისრად ერთხმად ირჩევს ამხ. ის. ლომთათიძეს, რომელიც დღევანდლამდიც ამ თანამდებობას ასრულებდა და ხალხის ნდობაც დაიმსახურა. იქვე არჩეულ იქნენ მილიციონერები. შემდეგ მოხსენებას აკეთებს საფთიაქო კომისიის წევრი ქ. მეგრელიძე, რომელმაც გააცნო კრებას თუ როგორ უნდა მოეწყოს ამიერიდან აფთიაქის წარმოება.

დღევანდელი მოიჯარადრე აფთიაქისა, რომელსაც კომისიამ თავისი უფლებით ჩამოართვა აფთიაქი, არ ეთანხმება კომისიის მოხსენებას, რომელიც საზოგადოებამ დაადასტურა და მოითხოვა სამედიატორო სასამართლო. საზოგადოებამ თავისი რწმუნებულება დაავალა ყოფილ აფთიაქის კომისიას და მედიატორებათ თავის მხრივ დაასახელა ამხ. ს. წეროძე და ა. ბერძენიშვილი. სამედიატორო სასამართლოს უფლებაში შედის ყოველ ვე სადავო კითხვების მოგვარება აფთიაქის შესახებ. არჩეულ იქნა აფთიაქის გამგეობა, რომელიც გაუძღვება აფთიაქის წარმოებას და გამონახავს საღსარს მის გამოსასყიდათ. ადგ. უ. ს. დ. სკოლის შენობის გაფართოების შესახებ კრებამ დაადგინა, რომ გადმოტანილ იქნას ბასილეთის ორ კლასიან სამინისტრო სკოლის შენობა წინასწარ შეფასებით. შემფასებლებს ირჩევს, როგორც ბასილეთის საზოგადოება, ისე მეზობელ საზოგადოების სამი სოფელი: ინტაბუეთი, ახალშენი და ზენობანი.

ზ.

კახეთი. თელავის მაზრის სოფლებში მძვინვარებს სხვადასხვა გვარი ავადმყოფობა. ს. კალაურში და ვაჩნაძიანში საშინელი ხოლერაა მოდებული, თითქმის ერთი მესამედი მცხოვრებთა მთლათ მომწყარა. დანარჩენ სოფლებში, როგორც წინანდალში, კონდოლში, კისისხევში და თითქმის ყველა თელავის მაზრის სოფლებში გავრცელებულია ციება-ცხელება. ვერ გაივლით რომელიმე სოფლის ისეთს უბანში, რომ არ შეხვდეთ ან მწოლიარეს ან ლოგინში წამომჯდარს.

აუტანელ ცხოვრებისაგან დაბეზრებულ და მატერიალურათ ძრიელ უკან დაწეულს, ჩვენს გლეხობას, ახლა ბუნებრივი ავადმყოფობა სჩაგრავს, რომელიც მიელი წლის სარჩო საბადებლის სახსრის შოვნას უკარგავს. თუ გლეხმა ეხლა ზაფხულში არა მოინაგრა-რა, ცივ ზამთარში რაღას იშოვის. მით უმეტეს, ალაზნის გამოლმა სოფლის გლეხები (ს. წინანდლის, კონდოლის, კისისხევის და სხვ.), რომლებსაც საკმარისი მიწა არ მოეპოვებათ ცარიელა მარჯვენის ნამოქმედარზე არიან დამოკიდებულნი. ესენი დღიურ მუშაობით აგროვებდენ წლის სარჩოს, ცოლ-შვილის გამოსარჩენათ. ავადმყოფობა კი ხელს უშლის სამუშაოზედ გავიდეს გლეხკაცი. სოფლებში მოკლებულნი არიან ექიმებს და ფერშლებს და, ამისათვის ავადმყოფობა სოფლად მწვავე ხასიათს იღებს.

საჭიროა რაც შეიძლება მალე, თელავის მაზრის სოფლებს დახმარება გაეწიოს, ექიმების და ფერშლების მხრივ და აგრეთვე, დაუყოვნებლივ, საჭიროა სანიტარულ ორგანიზაციების დაარსება, თორემ დაგვიანება დიდ ზარალს მოგვიტანს.

სამსონ ხუციაძე.

ქ. ბიათურა. 22 აგვისტოს ნაშუადღევის 4 საათზე ატყდა სროლა რკინის გზის მახლობლათ, რომელიც გასტანა 15 წ. მოქალაქეები შიშის ზარმა მოიცვა. გამოირკვა შემდეგი: სალიეთიდან, მატარებელს მოყოლია შეიარაღებული ვინმე და შესულა რკ. გზის მოსამ. კახიძის სახლში. (თეატრის მახლობლათ) ეს შეუმჩნევია ერთ მუშას და უცნობებია სადგურის მცველებისათვის, რომ ის კაცია ჩემი გამძარცველი. საჩქაროთ მცველებს—კომენდანტს ალყა შემოუტრტყამს კახიძის სახლისათვის და წინადადება მიუცია უცნობთათვის იარაღი ჩაებარებინა მათთვის. მაგრამ პასუხის მაგიერ უცნობი კარში გამოსულა და გაქცეულა ტყისკენ სროლით. მილიციონერებსაც სროლითვე უპასუხნიათ. მაგრამ მოუსწრია ტყეში შესვლა და თავის შეფარება. მაგრამ მილიციონერებმა მიაგნეს. შეპყრობილ იქნა, იგი აღმოჩნდა ერთი ტყვიით დაჭრილი. ყ ჩაღი აღმოჩნდა ვარლამ ბრეგვაძე, რომელსაც ბრალდება სამი ოჯახის გაძარცვა და ამას წინეთ ს. კაცხში ებრაელის მოკვლა. ყაჩაღს აღმოაჩნდა: ვინტოვკა, რევოლვერი ოქროთ მოჭედილები, ბომბა და 35 თუმანი ფული. საექიმო დახმარების და ჩვენების ჩამორთმევის შემდეგ გაიგზავნა ქუთაისში საგუბერნიო ციხეში.

პლ. ოხრობეთელი.

ველისციხე (სიღნაღის მაზრა). აქ ღვინის ფასმა უცბად აიწია და უკვე ახალ მოსასვლელ ღვინოში დაუჯერებელ ფასებს აძლევენ; უკვე საპანე ტკბილი 2000 მანეთზე ავიდა.

— აქაური სოც.-დემ. ორგანიზაცია მუშაობის გაძლიერებას შეუდგა, ამ მიზნით ორგანიზაციის ხელმძღვანელებმა უკვე დაიქირავეს ბიუროსთვის შენობა და შეიძინეს წევრთათვის საწევრო წიგნაკები.

— ბაზარზე შესამჩნევი სიძვირეა.

ვახაკა.

ს. რუისი (ქართლი). საქართველოს არც ერთ კუთხეში არ მოიპოვება რუისისთანა გძელი სოფელი. გაჭიმულია ნ ვერსზე და თითქმის ყველას სახლებთანვე გაშენებული აქვთ ბაღ-ვენახები. ამ სოფელში ითვლება ათას კომლზე მეტი მცხოვრები. აქ უფრო მისდევენ პურის და სიმინდის მოყვანას. აქაური მამულში მოდის ყველანაირი ხორბლეულობა და ბოსტნეულობა. რუისელი პური თავისი სინოყიერითა-გემოთი განთქმულია მთელს გორის მაზრაში.

წრეულს ურწყავ მიწებში, რომელთა რაოდენობა აღემატება სარწყავისაზე სამჯერ, ძალიან ნაკლები მოსავალი მოვიდა, ზოგიერთს თესლი ძლივას გამოუვიდა, სარწყავ მიწებში კი მოსავალს არა უშავდარა. პურსაც და სიმინდსაც კარგი პირი უჩანს. ვენახებს ასხია ძალიან კარგად, მაგრამ ამ ბოლო ხანში მარცვალი უშავდება და ფუჭდება.

რუისში ას კომლზე მეტი აზნაურობა სცხოვრობს სხვადასხვა გვარისა და ისე მცირე მამულების პატრონნი არიან, რომ დეკრეტის ძალით რამდენიმე კომლს თუ ჩამოერთმევა ცოტაოდენი მიწები. ბევრნი თავიანთ მამულს თვითონვე მუშაობენ და ზოგიერთს არც კი ჰყოფნის, ნაწილი კი თავის მამულს აძლევს საიალოდ, რომელთაც წელს მისცეს მოსავლის მესამედ-მეოთხედი, წინად კი აძლევდენ ნახევარ-მესამედს.

რუისში ბევრნაირი კულტურული დაწესებულებაა მაგალ. ორ-კლასიანი სასწავლებელი, შემნახველ-გამსესხებელი კასა, საფეიქრო სასწავლებელი, სამკითხველო და შეიძლება მალე თეატრის დარბაზიც აიშენონ, რომლის ფონდის გასაძლიერებლად შარშან და წრეულს რამდენიმე წარმოდგენა იყო გამართული აქაური ახალგაზდების მიერ.

საფეიქრო სასწავლებელი დაარსა „რუისის ქალთა საზოგადოებამ“ შარშან და ამ ერთი წლის არსებობამ დაგვანახვა, რომ დიდს სარგებლობას მოუტანს ეს სასწავლებელი მცხოვრებთ. ამ სასწავლებელს აქვს ოთხი დიდი ქარგა და განზრახვა აქვთ მეორე სასწავლებელიც გახსნან წინა უბანში, რადგანაც საშორისა გამო წინაუბნელი ქალიშვილები ვერ დაიარებიან სამეცადინოდ. სასწავლებელში სწავლობდა ოცამდის ქალი, რომელთაც დაუშვადებიათ დიდძალი ქსოვილები: საჩოხე საკაბე შალები, ჯეჯიმები, ტილო და სხვა, რომელთაც ჰყიდიან იქვე მცხოვრებლებზე. ამ სასწავლებლის საქმე კარგად წავა თუ გამგეობის წევრებმა და სასწავლებლის გამგემ უთანხმოება მოსპეს.

საფეიქრო სასწავლებლის გამგეობამ ფერისცვალობას (6 მარიამობისთვეს ძველი სტილით) მოაწყო სასწავლებლის სასარგებლოდ ლატარია ბუფეტი, საიდანაც შემოვიდა შემოწირულებიანად 140 თუმანამდის, მოაწყო აგრეთვე სოფ. საღოლაშენში 15 მარიამობისთვეს ლატარია ამავე სკოლის სასარგებლოდ. ამ გვარი მუყაითი გამგეობის წყალობით საფეიქრო სასწავლებლის საქმე კარგად წავა თუ საზოგადოებამაც ხელი შეუწყო. ამას გარდა საჭიროა ამ გვარ სასწავლებლების გავრცელება—მოწყობაში დაეხმაროს მთავრობაც, როგორც ნივთიერად ისე ინსტრუქტორების გაგზავნით. ფერისცვალების დიდძალმა ხალხმა მოიყარა თავი, მაგრამ უწესოება არ დარღვეულა, რადგანაც იარაღიან ხალხს არ უშვებდნენ.

25 მარიამობისთვეს სომხების მარიამობას აქაურ ტერტერას შვილმა ლეო არისტაკიანცმა სასიკვდილოდ დასჭრა კომისრის თანაშემწე ვასო ნასყიდაშვილი, რომელიც უკვე გარდაიცვალა. აღელვებულ ხალხს უნდოდა მკვლელის იქვე გასამართლება. მკვლელი დაიჭერეს და გაგზავნეს გორში.

ფერისცვალების შემდეგ გაჩნდა ხოლერა და დღე არ გავა ისე, რომ რამდენიმე არ იმსხვერპლოს. ზოგი ამ ავათმყოფობას ნათლავს შავ ჭირად. საჭიროა დაუყოვნებლივ ამ სოფელში გაიგზავნოს ექიმ-ფერშალი, არამც თუ დროებით, არამედ სამუდამოდ. ამოდენა სოფელს რომ აქრობამდის არა აქვს საავათმყოფო, ეს უნდა მიეწეროს ხალხის შეუგნებლობას. რუსის კომისარი მოვალეა იზრუნოს სოფლისათვის და ხოლერის გაჩენისთანავე უნდა მოეწვია ექიმი, რომელიც მიიღებდა ყოველნაირ ზომას, რომ ამოდენა სოფელს არ მოსდებოდა სენი. უყურადღებოთ არის მიტოვებული სოფლის გზებ-ბოგირები. ვერ ნახავთ ისეთ ბოგირს, რომ შეკეთება არა სჭირდებოდეს, ზოგიერთ ალაგას ბოგირები მოსპეს და ქვით ამოავსეს. საჭიროა ენერგიული მოქმედება.

რუისელი ია.

გიგლიოგრაფ. შენიშვნა

იმ დროს, როდესაც ჩვენი ადგილობრივი თვითმმართველობანი — საქალაქო და საერობო—ფართოდ ფეხს იკიდებენ ჩვენს ქვეყანაში და ხდებიან სახალხო მეურნეობის მთავარ ხელმძღვანელად—საჭიროა ამ დაწყებულებათ, რომელთა გარეშე ქვეყნის ნამდვილი საზოგადოებრივი ცხოვრება წარმოუდგენელია, თავისი იდეური გამომხატველი ჰყავდეთ. საჭიროა იყოს ორგანო, რომელიც ამ სახალხო დაწესებულებათ—საქალაქო და საერობო თვითმმართველობათ—აუხსნის და განუმარტავს რთულ საკითხებს, შეაკავშირებს ტ დაეხმარება მათ, სულიერად და იდეურად დახმარებას გაუწევს, რომ ნორჩმა ერობამ და საქ. თვითმმართველობებმა უკეთ მოაწყონ თავისი საქმე: გააუმჯობესონ ხალხის ადგილობრივი ცხოვრება. ასეთი ორგანო კიდეც არსებობს (სამწუხაროდ ის გამოდის მხოლოდ ერთ ენაზე)—ეს არის ქალაქთა კავშირის ორგანო „კავკაზსკი გოროდ“. უკანასკნელად გამოვიდა მისი 4—5 №-რი. ჟურნალი შინაარსიანად არის შედგენილი და შეკ სწორედ ისეთი წერილებია მოთავსებული, რომლებიც მეტად გამოადგება ჩვენ თვითმმართველობათა მუშაკთ. როგორც სარედაქციო წერილი ამბობს, მთავარი მიზანი ყოველი ქალაქისა, საიდანაც გამომდინარეობენ ყველა სხვა მიზნები—არის სიკვდილთან ბრძოლა. და აი, ამ მთავარი მიზნის მთლიანად სისრულეში მოსაყვანად საჭიროა საერობო და საქალაქო თვითმმართველობებში მომუშავეებთათვის ცოდნის შეძენა. ამ საქმ.ს თეორიულად კარგად შესწავლა გაუადვილებს მათ პრაქტიკულ მუშაობის წარმოებას. ასეთი ხელმძღვანელის როლში ამ თემაზე არსებულ მდიდარი ლიტერატურა უნდა გამოვიდეს. „კავკაზსკი გოროდ“ ამას ემსახურება. ჟურნალში მოთავსებულია საერობო და საქალაქო კითხვების შესახებ, სხვათა შორის, ა. ტრივუსის, ლ. იშკოვის, ა. კალიუჟნის და სხვათა წერილები. ჟურნალი გარეგნულადაც ლამაზია, კარგ ქაღალდზეა დაბეჭდილი და ღირს ერთ მანეთად.

ა. მ.

მეოთხე რაიონის კოლექტივი ამით აცხადებს, რომ ის წევრები, რომლებსაც არ შემოაქვთ **ხაწევრო გადასახადი**, ამიერიდან **გამორიცხულ იქნებიან პარტიიდან**—თანახმათ წესდების 3 მუხლისა.

ამასთანავე ვისაც გაზ. „ერთობის“ ივლისის და აგვისტოს ფული არ შემოუტანიათ და 10 სექტემბრამდე არ შემოიტანენ, მათი სახელი და გვარი გაზეთში იქნება გამოქვეყნებული.

დაიჩქარეთ საწევრო გადასახადის და გაზეთის ფულის შემოტანა!

ბიურო ღიაა: 10—12 ს. დღით და 5—8 ს. საღ. (უდელის ქ., № 3) (2—1)

თფილისის მთავრობის

საშუალო სატეხნიკო სასწავლებელი

(დიდი მთავრის ქუჩა, № 70)

აცხადებს, რომ მისაღები გამოცდა ქართულ ენაში, არითმეტიკაში, გეომეტრიაში და ალგებრაში 1 გაერ ოვნებულ კლასში შესასვლელათ იმ პირთათვის, ვისაც დაუმთავრებია უმაღლესი პირველედაწყებითი სასწავლებელი ან 4 კლასი საშუალო სასწავლებლისა, დაიწყება 12 ენკენისთვეს, დილის 9 საათიდან. თხოვნების შეტანა შეიძლება ყოველ დღე სასწავლებლის კანცელარიაში დილის 10—12 საათამდე. სასწავლებლის პანსიონი, თანახმათ ღარიბ მოწაფეთა დამხმარე საზოგადოების დადგენილებისა, დაიხურა.

ეკვთიმე არსენის ძე წულაძე მსახუროგდა სტავროპოლის გუბერნიაში ბლაგოდარნაია მაზრის პოლისრათ. ამა წლის იანვრიდან ჭირისუფლებმა მის შესახებ არაფერი ვიცით. თუ ვინმემ რაზე იცის მის შესახებ, ვსთხოვ პირად ან წერილობით გვაცნობოს „ერთობის“ ან „ბორბის“ რედაქციაში, ვ. წულაძეს. (5—5)

დაკარგულ: 29 აგვისტოს თფილ. სადგურზე საფულე, რომელშიაც იყო კავკასიის ბანკის წიგნაკი, უვადო პასპორტი მოცემული ქუთაისის გუბერნიის კომისარისაგან. მნახველს ვსთხოვ გამომიგზავნოს შემდეგი მისამართით: მიხეილის პრ., № 109, ბინა 1, კონსტანტინე ექვთიმეს ძე ჩირგაძეს.

ექიმი მ. ფ. მგალობლიშვილი

იღებს ქალების და ქირურგიულ სნეულებით ავათმყოფთ დილის 9—11 და საღამოს 5—7 საათ. მისამართი: ოლღას ქუჩა, 41. ტელ.№ 9-53. (24—11)

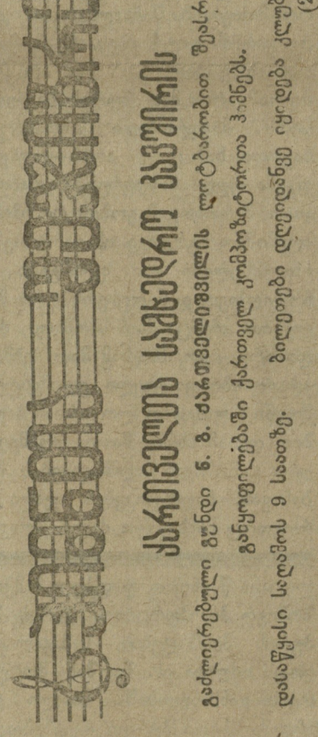

ქალ. ქუთაისში

(მიხეილის ქუჩაზე, წითელ ხიდთან)

ქირურგიული და ქალთა სნეულების საავათმყოფო სამშობიარო განყოფილებით.

დასაწყოლ ავათმყოფს იღებენ ყოველ დროს. (24—16)

ექიმი ნ. ლ. ტურიაშვილი

(**მედიცინის დოქტორი მიუნხენის უნივერსიტეტისა**) ღებულობს ავადმყოფებს ყოველ დღე შუადღის 12—2 და საღამოს 4—5 საათ. შინაგან საბავშვო, საგებიო და საშვილოსნოს სნეულებანი. ნიკოლოზის ქუჩა, № 7, სიმხოვიჩის აფთიაქის გვერდით.

გაიხსნა თვალის საავადმყოფო

(მუდმივი საწოლებით)

ექიმი დონნინისა

ყოფილი ასისტენტი უნივერსიტ. თვალ. კლინიკისა ვენაში და პარიზში. ავათმყოფების მიღება ყოველ დღე 9 საათიდან 1 საათამდე და 4—7 ნახევარ საათამდე. მიხეილის პროსპექტი № 14 (კინემატოგრაფ „აპოლოს“ ახლო) მძიმე ავათმყოფები და საოპერაციები მიიღებიან სრულ პანსიონში. ტელეფ. 5—96.

სამკურნალო კაბინეთი

ექიმ ალექსანდრე დავითის ძის

კეკელიასი

იღებს კანისა, ვენერიულის და სიფილისით ავათმყოფებს (914—606 ის შეშფოთებენება). ავათმყოფთა მიღება დილის 9 საათ. 11 საათამდე და საღამოს 5 საათიდან 7 საათამდე. მიხეილის პროსპექტი, № 116, სასტუმრო „ნოე“-ს პირდაპირ. ტელეფონი 14—28.

ექიმი ი. ბ. კონიევი.

იღებს შინაგან სნეულებით ავათმყოფებს საღამოს 5—7 საათამდე. ვერა, ვარლიბუბნის ქ. № 3. (24—16)

კერძო

მიხეილის სამკურნალო

მუდმივი ლოგინებით. ავადმყოფების მიღება ყოველ დღე დილის 10 საათიდან. მიხეილის პროსპექტი, 167.

ექიმი ბ. ვ. ფუხაძე

იღებს საღოსტაქრო ავათმყოფთ საღამოს 5—6 საათამდე ყვირა დღის გარდა, მისამართი: დიდი მთავრის ქ. № 57. ოფ. ცერთა ეკონომიურ საზ. შენობის პირდაპირ, სახ. სვანიშვილისა. ტელ.№ 5—77.

ექიმი ნ. ი. ბახვილავი

იღებს სპეციალურად—მალარიით (ციება) დამისი შედეგებით დასნეულებულთ **ხიხლის ნაკლებობით, გულისა, ფილტვისა,** ქარებით და სხვა **შინაგან სნეულებით** ავათმყოფთ ყოველ დღე საღამოთი 5—7 საათამდე. ელექტრიზაციაც და მასსაჟი. მისამართი: მოსკოვის ქ. № 11 ზემელის აფთიაქის მახლობლათ.

ექ. ძალი რ. ბ. შიშლო-საბაშვილი

მედიცინის დოქტორი ჟენევის უნივერსიტეტისა და უდინბურგის მედიკურ-ქირურგიულ კოლეგიისა. იღებს ყოველ დღე **შინაგან, ქალურ და გენერიულ** ავადმყოფთ **და იძლევა საბებიო** დახმარებას. სიფილისის წამლობა ახალი მეთოდებით. დილის 10—12 ს. **და** საღამოს 6—7 ნახ. საათამდე. სერგიევის ქუჩა (სოლოლაკი) სახლი № 9. ტელ. 14—74.

სახალხო განათლების სამინისტროს ნებართვით გაიხსნა პირველი ქართული **ბუხჰალტერიის კურსები** ორივე სქესისთვის, წლოვანების განურჩევლათ

ალ. გ. საათაშვილისა

ორმაგი ბუხჰალტერია და სხვა საგნები სრული პროგრამით. სწავლა დაიწყება 5 სექტემბერს. პირობის გაგება შეიძლება დილის 10-დან 12 საათამდე, საღამოთი 5 დან 7 საათამდე. მისამართი: თფილისი, დუშეთის ქუჩა, სახლი № 9 (1-ლი სამილიციო უბანი). (4—3

ტრამვაი

აუწყებს ქალ. თფილისის მოქალაქეებს, რომ 31 აგვისტოდან თანახმათ საბჭოს 12 აგვისტოს სხდომის დადგენილებისა, ადიდებს ტარიფს 50%.

ამის გამო 50 კაპეიკიანი ბილეთი გაიყიდება 75 კაპ.

30 „ „ „ 45 „

20 „ „ „ 30 „ (3—2

სოც.-დემ. პარტიის საოლქო კომიტეტთან მოეწყო გაფართოებული სეკრეტარიატი, რომელიც აძლევს პროვინციის ორგანიზაციებს პასუხს ყოველგვარ შეკითხვებზე. სეკრეტარიატი მოთავსებულია „ერთობის“ რედაქციის გვერდით, გოლოვინის ვრ. № 12. აქვე ხდება პროპაგანდისტების ჩაწერა პარტიულ საქმეებზე სამუშაოთ. ბიურო ღიაა დილის 9—2 საათამდე, საღამოს 5—8 საათამდე. ტელეფონი № 16—62.

მსწრაფულ-მბეჭდავი სტამბა რუბაძისა, გაბაევის შესახვევი, № 1.